

SLUŽBENI VJESNIK

BISKUPIJE KRK

God. 2011.

broj 3

POSJET SVETOG OCA BENEDIKTA XVI. HRVATSKOJ I PRVI NACIONALNI SUSRET HRVATSKIH KATOLIČKIH OBITELJI

– ZAGREB, 4. I 5. LIPNJA 2011. –

Sveti Otac Benedikt XVI. odazvao se pozivu biskupâ Hrvatske biskupske konferencije te tako 4. i 5. lipnja o. g. posjetio Hrvatsku. Bilo je to ujedno Papino 19. inozemno putovanje. Glavni razlog posjeta bilo je sudjelovanje Svetog Oca na prvom Nacionalnom susretu hrvatskih katoličkih obitelji koji se održao u Zagrebu. Geslo posjeta bilo je «Zajedno u Kristu».

Dana 4. lipnja u 11 sati Sveti je Otac stigao u zračnu luku Pleso gdje su upriličeni susreti dobrodošlice. Uslijedio je posjet predsjedniku Republike Hrvatske g. Ivi Josipoviću u Uredu predsjednika u Zagrebu, nakon čega je Papa u Apostolskoj nuncijaturi u Zagrebu primio predsjednicu Vlade Republike Hrvatske gđu. Jadranku Kosor.

U 18.15 Sveti Otac susreo se s predstavnicima civilnog društva, svijeta politike, znanosti, kulture i poduzetništva, diplomatskog zbora te vjerskim predstavnicima u Hrvatskome narodnom kazalištu u Zagrebu. U 19.30 je uslijedilo bdijenje s mladima na zagrebačkom Trgu bana Josipa Jelačića. Na

susretu sa Svetim Ocem sudjelovalo je oko 50.000 mladih. Iz Biskupije Krk sudjelovalo je 200-tinjak mladih.

U nedjelju 5. lipnja Papa je predslavio misno slavlje na hipodromu. To je slavlje predstavljalo vrhunac i središnji dio Papina pohoda kao i Nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji. Euharistijskom slavlju prethodio je bogat i raznovrstan molitveno-scenski program. Euharistijsko slavlje okupilo je oko 400.000 vjernika. S područja Biskupije Krk na susret je pošlo 11 autobusa vjernika, a mnogi su išli i vlastitim prijevozom.

U 17 sati istoga dana Papa je slavio svečanu Večernju s biskupima, svećenicima, redovnicima, redovnicama, bogoslovima i sjemeništarcima te se pomolio na grobu blaženog Alojzija Stepinca u katedrali u Zagrebu. Nakon Večernje, Sveti Otac se susreo s uзорitim kardinalom Josipom Bozanićem, zagrebačkim nadbiskupom i metropolitom u Nadbiskupskom dvoru u Zagrebu te odlaskom sa zračne luke Pleso napustio Hrvatsku.

Subota 4. lipnja 2011.

SVETI OTAC BENEDIKT XVI. NA PUTU PREMA HRVATSKOJ

U zrakoplovu na putu Svetog Oca Benedikta XVI. u Zagreb 4. lipnja, uz službenu Papinu pratnju, bilo je i oko 50 novinara iz 15-ak zemalja. Odgovarajući, nakon pozdrava o. Federica Lombardija, ravnatelja Tiskovnoga ureda Svete Stolice, na pitanja nazočnih novinara, Sveti je Otac napomenuo kako je već dva puta bio u Hrvatskoj. Prvi put je došao na pogreb svojega prethodnika na čelu Kongregacije za nauk vjere, kardinala Franje Šepera, koji je, kako je Papa rekao, «bio njegov veliki prijatelj», ali i «veliki Hrvat i veliki Europljanin». Drugi je put došao na poziv osobnog tajnika mons. Šepera Velimira Čapeka na proslavu u jedno marijansko svetište. Tako je Papa već u ta dva navrata iskustio pravo utjelovljenje vjere u Hrvatskom narodu, «vjeru življenu srcem, u kojoj nadnaravno postaje naravno, a naravno je prosvijetljeno nadnaravnim», te «Hrvatsku, s njezinom tisućljetnom katoličkom poviješću, uvijek blizu Svetoj Stolici».

Što se tiče ulaska Hrvatske u Europsku uniju Sveti Otac je rekao kako je riječ o «narodu koji već jest u središtu Europe, njegove povijesti i kulture», te da «misli da je logično, pravedno i potrebno da Hrvatska uđe u Europsku uniju». Sveti je Otac zatim nadodao: «Razumljiv je određen skepticizam ako jedan brojčano mali narod uđe u već oblikovanu Europu; možda postoji strah od prejake centralizirane birokracije, racionalis-

tičke kulture koja ne vodi dovoljno računa o bogatstvu povijesne raznolikosti. Čini mi se da bi to moglo biti poslanje ovoga naroda, nakon što uđe u Europsku uniju: obnoviti jedinstvo u različitosti».

Odgovarajući na pitanje o važnosti lika blaženoga Alojzija Stepinca, Sveti Otac je kratko govorio o njegovu liku te istaknuo da je on bio veliki pastir i veliki kršćanin i također čovjek uzorne čovječnosti. Sudbina kardinala Stepinca bila je da živi u dvjema suprotstavljenim diktaturama, ali su obje bile protuljudske. Prvo, ustaški režim, koji se činio da ispunjava san o samostalnosti i nezavisnosti, a u stvarnosti je to bila lažna samostalnost koju je Hitler izmanipulirao radi svojih ciljeva. Kardinal Stepinac to je jako dobro shvatio te je branio pravu čovječnost protiv takvoga režima braneći Srbe, Židove, Rome; dao je snagu nove čovječnosti, pa i trpeći, istaknuo je Papa. Zatim je uslijedila suprotna diktatura komunizma, nastavio je Benedikt XVI., u kojoj se iznova borio za vjeru, za prisutnost Boga u svijetu, za stvarni humanizam koji ovisi o prisutnosti Boga. To je bila sudbina kardinala Stepinca - borba u dvije različite i suprotstavljene bitke, a upravo u odluci za pravu istinu nasuprot duhu vremena, ta prava ljudskost koja proizlazi iz kršćanske vjere, veliki je primjer ne samo Hrvatima nego i svima nama, istaknuo je Papa.

DOLAZAK SVETOG OCA BENEDIKTA XVI. U HRVATSKU 4. LIPNJA

Nakon što je zrakoplov talijanske zračne kompanije «Alitalia» kojim je papa Benedikt XVI. stigao u Hrvatsku, sletio je na pistu zagrebačke zračne luke, u zrakoplov su ušli šefica Protokola predsjednika RH Petra Furdek i apostolski nuncij u našoj zemlji nadbiskup Mario Roberto Cassari, koji su

Papi zaželjeli dobrodošlicu. Nakon izlaska iz zrakoplova, Papu su pozdravili predsjednik R Hrvatske Ivo Josipović, zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije nadbiskup Marin Srakić. Papu je pozdravila i obitelj Kardum iz velikogoričke župe bl. Alojzija

Stepinca, supružnici Ivan i Klaudija te njihovo petero djece. Nakon svečanog pozdrava intonirane su nacionalne himne. Benedikt XVI. pozdravio je vojnike a zatim se s predsjednikom Josipovićem uputio na pozornicu gdje su Svetog Oca pozdravili hrvatski bis-

kupi i državni dužnosnici na čelu s predsjednikom Vlade RH Jadrankom Kosor i predsjednikom Hrvatskog sabora Lukom Bebićem, a hrvatskoga predsjednika pozdravili su članovi vatikanskog izaslanstva.

POZDRAVNI GOVOR SVETOG OCA BENEDIKTA XVI. U ZRAČNOJ LUCI ZAGREB PLESO

Gospodine Predsjedniče
Republike Hrvatske,
časna braćo u biskupstvu,
poštovana gospodo predstavnici vlasti,
draga braćo i sestre!

S velikom radošću dolazim među vas kao hodočasnik u ime Isusa Krista. Srdačno pozdravljam ljubljenu hrvatsku zemlju i, kao nasljednik apostola Petra, velikim zagrljajem grlim sve njezine stanovnike. Napose pozdravljam katoličku zajednicu: biskupe, svećenike, redovnike i redovnice, vjernike, te posebice obitelji ove zemlje, koja je blagoslovljena naviještanjem Evanđelja, nadom života i spasenja za svakog čovjeka. Upućujem prijazan pozdrav Vama, Gospodine Predsjedniče Republike Hrvatske, i drugim civilnim i vojnim vlastima ovdje okupljenima. Zahvaljujem Vam, Gospodine Predsjedniče, na srdačnim riječima dobrodošlice te izražavam najbolje želje za visoku dužnost koja vam je povjerena, kao i za mir i za napredak cijele zemlje.

U ovome se času želim prisjetiti triju pastoralnih posjeta mog ljubljenog prethodnika, blaženoga Ivana Pavla II., Hrvatskoj te zahvaliti Gospodinu za dugu povijest vjernosti koja povezuje vašu zemlju sa Svetom Stolicom. Brojimo više od trinaest stoljeća snažnih i posebnih veza, prokušanih i učvršćenih u ponekad teškim i bolnim okolnostima. Ta je povijest rječiti dokaz ljubavi vašega naroda prema Evanđelju i prema Crkvi. Od samih početaka, vaš narod pripada Europi te joj, na poseban način, daje doprinos u duhovnim i moralnim vrijednostima, koje su

kroz stoljeća oblikovale svakodnevni život kao i osobni i nacionalni identitet njezine djece. Izazovi suvremene kulture, prožete društvenim raslojavanjem i nestabilnošću, te obilježene individualizmom koji pogoduje shvaćanju života bez obveza u neprestanom traženju «prostora privatnosti», zahtijevaju uvjereno svjedočanstvo i smiono zauzimanje u promicanju temeljnih moralnih vrijednosti, ukorijenjenih u društvenom životu i identitetu staroga kontinenta. O dvadesetoj obljetnici proglašenja neovisnosti i uoči punopravnog pristupanja Hrvatske Europskoj uniji, davna i nedavna prošlost vaše zemlje potiče na promišljanje sve europske narode pomažući, kako svakom pojedinom tako i čitavoj zajednici, da očuva i obnovi neprocjenjivu zajedničku baštinu ljudskih i kršćanskih vrijednosti. Neka tako ova draga nacija, snagom svoje bogate tradicije, pridonese da Europska unija cjelovito vrjednuje to duhovno i kulturno blago.

S geslom «Zajedno u Kristu», draga braćo i sestre, dolazim s vama proslaviti 1. Nacionalni dan hrvatskih katoličkih obitelji. Neka ovaj važan događaj bude prigoda za ponovno isticanje vrijednosti obiteljskog života i općega dobra, učvršćivanje jedinstva, oživljavanje nade i zajedništvo s Bogom, koji je temelj bratskog suživota i društvene solidarnosti.

Već sad iskreno zahvaljujem svima koji su sudjelovali u pripravi i organizaciji moga posjeta. Pred današnjim izazovima za Crkvu i civilno društvo, zazivam na ovu zemlju i na sve njezine stanovnike, zagovor i pomoć

blaženoga Alojzija Stepinca, Pastira kojega vaš narod voli i štuje. Neka prati mlade naraštaje da žive u ljubavi koja je potaknula Gospodina Isusa Krista da svoj život daruje za sve ljude. Sveti Josip, brižni čuvar Otku-

pitelja i nebeski zaštitnik vašega naroda, zajedno s Djevicom Marijom, «Najvjernijom Odvjetnicom Hrvatske», neka vam danas i uvijek isprose mir i spasenje. Hvala!

POSJET PAPE BENEDIKTA XVI. PREDsjedNIKU R HRVATSKE IVI JOSIPOVIĆU

Nakon svečanoga dočeka u zagrebačkoj zračnoj luci, papa Benedikt XVI. uputio se u Ured predsjednika na Pantovčaku gdje ga je dočekaao hrvatski predsjednik dr. Ivo Josipović. Nakon razgovora u četiri oka Svetog Oca i hrvatskoga predsjednika u predsjedničkom kabinetu, uslijedila je razmjena darova i predstavljanje obitelji predsjednika Papi. Predsjednik Josipović Papi je darovao repliku glavne svirale «Principal C» s najsta-

rijih sačuvanih orgulja u sjevernom dijelu Hrvatske, izgrađenih godine 1649. za crkvu pavlinskog samostana u Lepoglavi te presliku Kodeksa glazbe iz Vatikanske biblioteke. Nakon predstavljanja izaslanstva RH i Svete Stolice, kao i djelatnika Ureda Predsjednika, predsjednik Josipović ispratio je Svetoga Oca koji se uputio u Apostolsku nuncijaturu.

PAPIN SUSRET S PREMIJERKOM JADRANKOM KOSOR

Nakon susreta s hrvatskim predsjednikom, papa Benedikt XVI. uputio se u Nuncijaturu na Ksaveru gdje se susreo s predsjednikom Vlade RH Jadrankom Kosor. Premijerku, koja se nakon dolaska susrela s kardinalom Tarcisijom Bertoneom, državnim tajnikom Svete Stolice, dočekali su kardinal Josip Bozanić i apostolski nuncij Mario Roberto Cassari. Nakon razgovora s predsjednikom Vlade RH, Papa joj je darovao triptih medalja svoga pontifikata izrađenih u zlatu, srebru i bronci. Premijerka Kosor darovala je Svetome Ocu raspelo pod nazivom Početak (Principium), rad prof. Damira Mataušića,

akadenskog kipara, te repliku evanđelistara iz 11. stoljeća čiji se original čuva u Metropolitanskoj knjižnici pri Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu. Taj rijedak i dragocjen rukopis vjerojatno se nalazio u Zagrebu prilikom osnutka Zagrebačke biskupije, oko 1094. godine. Premijerka je Svetome Ocu predstavila svoga sina Lovru, te suradnike - potpredsjednike Vlade Gordana Jandrokovića i Petra Čobankovića te ministre Tomislava Ivića, Jasena Mesića i Branka Bačića. Nakon susreta s premijerkom Kosor, Papa je s pratnjom ručao u Nuncijaturi.

SUSRET PAPE BENEDIKTA XVI. S OSOBAMA IZ JAVNOG ŽIVOTA U HRVATSKOM NARODNOM KAZALIŠTU

Istoga dana, oko 18.00 sati, papa Benedikt XVI. susreo se u Hrvatskome narodnom kazalištu s osobama iz javnog života, kultu-

re, znanosti, politike, gospodarstva i sporta, s predstavnicima vjerskih zajednica te s članovima diplomatskog zbora.

Uz tihu glazbu na harfi Branke Janjanin Magdalenić, glumci Joško Sevo i Renata Sabljak čitali su odabrane tekstove. Na zapadnom ulazu u HNK papu Benedikta XVI. dočekali su i pozdravili intendantica HNK Ana Lederer, ravnatelj Opere Branko Mihanović, poslovna ravnateljica HNK Stela Telebuh Stazić i voditeljica protokola HNK Nataša Janković. Ulazak Svetoga Oca praćen je burnim pljeskom a dobrodošlicu su mu izrazili i vokalisti folklornog ansambla «LADO» crkvenim pučkim napjevom «Svetoj žrtvi uskršnjici», pod dirigentskom palicom Joška Čaleta.

Biskupiju Krk na susretu s Papom u Hrvatskom narodnom kazalištu predstavljali su: dr. med. Šime Paparić, predsjednik Pokreta za život Biskupije Krk, Olivela Franko, ravnateljica OŠ Mali Lošinj, Ivan Žan, prof. glazbe, Josip Purić, gospodarstvenik i mag. socijalnih znanosti Mladen Pokrajčić, Ravnatelj Doma za starije i nemoćne osobe «Mali Kartec» u Krku.

Predsjednik Vijeća za kulturu HBK-a zadarski nadbiskup Želimir Puljić održao je pozdravni govor Svetom Ocu.

POZDRAVNI GOVOR NADBISKUPA ZADARSKOG MONS. ŽELIMIRA PULJIĆA, PREDSEDNIKA VIJEĆA HBK ZA KULTURU I CRKVENA KULTURNA DOBRA

Sveti Oče,

Ovi glazbeni tonovi, koji nas vode u više sfere komunikacije i povezuju s melodijom neba, žele Vam reći ono što ljudska riječ nije kadra izraziti. Nama dvojici, prof. dr. Niki Zuraku, profesoru medicinske etike i članu Vaše, Papinske akademije za život i meni zadarskom nadbiskupu i predsjedniku Vijeća HBK za kulturu i kulturna dobra, pripala je osobita čast i obveza uputiti Vam riječ dobrodošlice.

Dobro došli, Sveti Oče! Hrvatska Vas prima i pozdravlja raširenih ruku i radosna srca. Pri dolasku u zračnu luku osjetili ste, ne smo toplinu dana, nego još više toplinu naših duša koje Vam oduševljeno kliču i mole neka je blagoslovljen onaj koji dolazi u ime Gospodnje. Vaša nazočnost među nama Božji je blagoslov i dar zemlji i narodu. Zbog toga Vas pozdravljam i zahvaljujem u ime svih koji su ovoga popodneva u Hrvatskom narodnom kazalištu, kao i u ime svih onih koji prate ovaj događaj putem televizije, radija i drugih medija. Posebice Vas pozdravljam u ime nemoćnih i bolesnih koji svojim molitvama i trpljenjem zalijevaju Vaš blagoslovljeni prolazak Lijepom Našom, kako od milja već stoljećima nazivamo

svoju domovinu. Ona je danas još ljepša, draža i slađa jer je ugostila Vas koji predstavljate 'slatkog Krista na zemlji' (Katarina Sijenska). Ova pak zgrada HNK nije imala ljepšeg događaja u svojoj povijesti. Zbog toga se posebice raduju ravnatelji opere, drame i baleta sa svim svojim uposlenicima i djelatnicima. Ovo je dan koji nam učini Gospodin, a 'ljubav Božja izlivena je u srcima našim' (Rim 5, 5).

Dobro došli, Sveti Oče, u naš glavni grad Zagreb, u našu duhovnu, kulturnu i narodnu prijestolnicu. Ovaj grad je u različitim sustavima bio znak povezanosti domovinske i osobito iseljene Hrvatske. I kao što je izjava 'do godine u Jeruzalemu' bila utkana u društveni i vjerski život Židova, tako su i Hrvati raseljeni po cijelom svijetu sanjali doći u svoj 'bijeli Zagreb grad'. A ovog 4. lipnja 2011. godine Zagreb je doživio osobitu čast da je njegovim ulicama prošao 'bijeli Otac' koji pohađa svoju djecu i želi ih blagosloviti i ohrabriti. Hvala Vam 'bijeli Oče' na tom velikom daru. Hvala Vam i na ovom susretu s predstavnicima civilnog društva, svijeta politike, znanosti, kulture i poduzetništva, diplomatskog zbora te s predstavnicima vjerskih zajednica.

Vama, pastiru sveopće Crkve i prijatelju ljudi, naroda i čitavoga čovječanstva, od srca zahvaljujemo za ove trenutke ljubavi i naklonosti. Hvala Vam za dar knjige o Isusu iz Nazareta koja je prevedena i na hrvatski. Ohrabrite nas da smjelo kročimo putovima života i povedite nas Isusu Kristu, jedinom otkupitelja čovjeka. Zahvalna srca želimo

 Papu je zatim pozdravio i liječnik Niko Zurak, član Papinske akademije za život. Istaknuo je: «Predstavnici hrvatskih znanstvenika i kulturni djelatnici osobito su radosni i zahvalni za ovaj dragi susret s Vama... Okupljeni članovi Akademske zajednice Hrvatske svjesni su koliku je ulogu imala vjera i Crkva u povijesti našega naroda. Ponosni smo na umjetnike i znanstvenike koji su nas svojim radom zadužili i ostavili vrijedna djela u Domovini i u inozemstvu, posebice

pred Vama obnoviti vjeru naših otaca, koja nam je prenesena od stoljeća sedmog. Unaprijed Vam zahvaljujemo za riječi koje ćete nam danas i ovih dana upućivati. Još jednom u ime ovdje nazočnih, kao u ime svih onih koji Vas prate putem medija izričem iskrenu i srdačnu dobrodošlicu: Dobro nam došli, Sveti Oče!

one koji su djelovali u Vječnom gradu Rimu».

Slijedio je kratki instrumental Borivoja Martinića Jerčića i Aleksandra Miloševa, članova Zagrebačkih solista, koji su izveli Duet za violinu i violu u D-duru, stavak «Romanza» skladbu dubrovačkog skladatelja iz 18. st. Ivana Mane Jarnovića.

Sveti Otac Benedikt XVI. održao je govor na talijanskom jeziku, uz prevođenje mons. Jurja Kolarića, predsjednika Vijeća za kulturu Zagrebačke nadbiskupije.

OBRAĆANJE SVETOGA OCA BENEDIKTA XVI. U HRVATSKOM NARODNOM KAZALIŠTU

Gospodine Predsjedniče,
 Gospodo Kardinali,
 časna braćo Biskupi,
 poštovane dame i gospodo,
 draga braćo i sestre!

Sretan sam što mogu započeti svoj posjet susrećući vas, koji predstavljate razne slojeve hrvatskog društva i diplomatski zbor. Srdačno pozdravljam svakoga osobno kao i stvarnosti kojima pripadate: vjerske zajednice, političke, znanstvene i kulturne ustanove, područja umjetnosti, gospodarstva i športa. Od srca zahvaljujem monsinjoru Puljiću i profesoru Zuraku na lijepim riječima koje su mi uputili kao i glazbenicima koji su me dočekali univerzalnim jezikom glazbe.

Dimenzija univerzalnosti, koja je odlika umjetnosti i kulture, posebice se veže s kršćanstvom i katoličkom Crkvom. Krist je pravi čovjek, i sve što je ljudsko nalazi u

Njemu i Njegovoj riječi puninu života i smisla.

Ovo je predivno kazalište znakovito mjesto, koje izražava vaš nacionalni i kulturni identitet. Moći susresti vas ovdje, zajedno okupljene, još je jedan razlog duhovne radosti, jer Crkva je otajstvo zajedništva i uvijek se raduje zajedništvu u bogatstvu različitosti. Sudjelovanje predstavnika drugih Crkvi i kršćanskih zajednica, kao i židovske i muslimanske religije, potvrđuje da religija nije neka zasebna stvarnost u odnosu na društvo, nego njegova prirodna sastavnica, koja trajno priziva okomitu dimenziju, to jest, slušanje Boga kao uvjet traganja za općim dobrom, pravednosti i pomirenjem u istini. Religija stavlja čovjeka u odnos s Bogom, Stvoriteljem i Ocem svijetu, te stoga treba biti snažan čimbenik mira. Religije se uvijek moraju pročišćavati prema ovoj istinskoj

biti, kako bi odgovorile svom izvornom poslanju.

Ovdje se želim usredotočiti na središnju temu mojega kratkog promišljanja: to je pitanje savjesti. Tema savjesti je transverzalna glede raznih područja u kojima djelujete i temelj je slobodnog i pravednog društva, kako na nacionalnoj tako i na nadnacionalnoj razini. Naravno, mislim na Europu, čija je Hrvatska oduvijek sastavnica na povijesno-kulturnome planu, a to će doskora biti i na političko-institucionalnoj razini. Valja priznati i razvijati velika dostignuća modernoga doba, to jest, priznavanje i jamstvo slobode savjesti, ljudskih prava, slobode znanosti i time, slobodnoga društva, ali pri tom zadržati otvorenima razum i slobodu prema njihovu nadnaravnom temelju, kako bi se izbjeglo to da se ta dostignuća samo izbrišu, kao što nažalost nerijetko možemo ustvrditi. Kvaliteta društvenoga i građanskoga života, kvaliteta demokracije dobrim dijelom ovise o tomu «kritičkom» čimbeniku, odnosno savjesti, o tome kako je se shvaća i o tome koliko se ulaže u njezino oblikovanje. Ako se savjest, prema prevladavajućem modernom shvaćanju, ograniči u subjektivni okvir, u koji se smješta religiju i moral, onda krizi zapada nema lijeka, a Europa je osuđena na nazadovanje. Ako se naprotiv savjest otkrije kao mjesto slušanja istine i dobra, mjesto odgovornosti pred Bogom i braćom ljudima, što je protiv svake diktature, onda ima nade za budućnost.

Zahvalan sam profesoru Zuraku jer je spomenuo kršćanske korijene brojnih kulturnih i znanstvenih ustanova ove zemlje, što se uostalom vidi i diljem Europe. Treba spominjati te začetke, pa i zbog povijesne istine, i vrlo je važno znati pomno iščitavati te korijene, jer oni mogu i danas nadahnjivati. Ključno je otkriti snagu nekog događaja, primjerice, nastajanja jednog sveučilišta, ili nekog kulturnog pokreta, ili neke bolnice. Valja shvatiti *zašto* i *kako* je do toga došlo, kako bi se i danas vrjednovala ta snaga, koja je duhovna stvarnost, a postaju kulturnom i onda i društvenom. U temelju svega su muš-

karci i žene, dakle, osobe - savjesti, vođene snagom istine i dobra. Neki su od svijetlih likova ove zemlje već spomenuti.

Ja bih želio spomenuti oca Ruđera Josipa Boškovića, isusovca, rođenog u Dubrovniku prije tri stotine godina, 18. svibnja 1711. On vrlo dobro utjelovljuje sretnu svezu između vjere i znanosti, koje se uzajamno potiču na propitivanje, koje je istovremeno otvoreno, raznoliko, ali i sintetičko. Njegovo najpoznatije djelo *Teorija prirodne filozofije*, objavljeno u Beču, a zatim i u Veneciji polovicom osamnaestoga stoljeća, nosi vrlo znakovit podnaslov: *redacta ad unicam legem virium in natura existentium*, to jest «prema jedinom zakonu postojećih snaga u prirodi». U Boškoviću imamo analizu, imamo proučavanje mnogovrsnih znanstvenih grana, ali imamo i strast za jedinstvom. A to je tipično za katoličku kulturu. Zbog toga je osnivanje Katoličkog sveučilišta u Hrvatskoj znak nade. Želim da ono pridonese ujedinjenju između raznih dijelova suvremene kulture, vrijednosti i identiteta vašega naroda, nastavljajući plodan crkveni doprinos povijesti plemenite hrvatske nacije. Vratimo se ocu Boškoviću, stručnjaci vele da njegova teorija «kontinuiteta» vrijedi i za prirodne znanosti i za geometriju, što se na izvrstan način podudara s nekim velikim otkrićima suvremene fizike. Što reći? Odajemo priznanje slavnome Hrvatu, ali i istinskom isusovcu: častimo štovatelja istine koji dobro zna koliko ga ona nadvisuje, ali koji također zna, u svjetlu istine, upotrijebiti do kraja sposobnosti razuma kojima ga je Bog obdario.

No, osim odavanja priznanja, treba koristiti metodu umnog otvaranja tih velikana. Vratimo se dakle savjesti kao glavnom čimbeniku za kulturnu izgradnju i za promicanje općeg dobra. Oblikovanjem savjesti, Crkva daje društvu svoj dragocjeni prinos. Taj se doprinos počinje oblikovati u obitelji, a učvršćuje u župi, gdje se djeca i mladi uče produblivanju Svetog pisma, koje je «veliki kodeks» europske kulture. Istodobno uče o smislu zajednice, utemeljene na daru, a ne na gospodarskom interesu ili na ideologiji,

nego na ljubavi, koja je «glavna pokretačka sila istinskog razvoja svake osobe i cijeloga čovječanstva» (*Caritas in veritate*, 1). Ta se logika besplatnosti, naučena u djetinjstvu i mladosti, potom živi u svakom okviru, u igri i u športu, u međusobnim odnosima, umjetnosti, u dragovoljnom služenju siromašnima i patnicima, a kada je jednom usađena, onda se može primjenjivati i u složenijim područjima politike i ekonomije, surađujući da jedan *polis* – grad, bude ugodan i gostoljubiv, da ne bude prazan, lažno neutralan, nego bogat ljudskim sadržajima, s izrazitom etičkom crtom. Vjernici laici su zapravo pozva-

ni da tu velikodušno žive svoju izobrazbu, vodeći se načelima socijalnog nauka Crkve za istinsku laičnost, za socijalnu pravdu, za obranu života i obitelji, za slobodu vjere i odgoja.

Cijenjeni prijatelji, vaša nazočnost i hrvatska kulturna baština potaknuli su me na ova kratka promišljanja. Ostavljam vam ih kao znak mojega poštovanja, a povrh svega kao želju Crkve da, pronoseći svjetlo Evanđelja, hodi u vašem narodu. Zahvaljujem vam na pozornosti i od srca blagoslivljam vas, vaše najmilije i vaše rad.

MOLITVENO BDIJENJE I SUSRET SVETOG OCA S MLADIMA NA TRGU BANA JELAČIĆA

MOLITVENI PREDPROGRAM MLADIH

U 19.30 na Trgu bana Josipa Jelačića u Zagrebu započelo je molitveno bdijenje mladih sa Papom. Molitvenom je bdijenju prethodio višesatni bogat i raznolik program na Zrinjercu i Trgu bana Josipa Jelačića. Poseban zabavni program, «festival mladih», obogaćen pjesmom zagrebačkog sastava «Sve boje ljubavi» i plesom započeo je u 11 sati u paviljonu parka Zrinjevac. Uprizoreni Sveti Nikola Tavelić, Leopold Mandić, Marko Križevčanin te blaženi Ivan Merz, Alojzije Stepinac, Marija Petković te 11 Isusovih apostola, raspoređeni po čitavom parku, okupljenima su svjedočili o životima svetaca i apostola, slikali se i pozdravljali s mladima. Mladi su papi Benediktu XVI. na štandovima mogli napisati poruku ili nešto naslikati, a na informacijskim štandovima dijeljene su hodočasničke karte i promidžbeni materijali o aktivnostima za mlade iz hrvatskih (nad)biskupija.

Na Trgu bana Jelačića u tijeku okupljanja mladih od 14.30 do 16 sati puštali su se video spotovi i pjesme snimljene u povodu Papina dolaska u Hrvatsku, pobjedničke

pjesme Uskrs festa, duhovne šansone, a prikazan je i film s isječcima i himnama s dosadašnjih Susreta hrvatske katoličke mladeži.

Predprogram na samom prostoru Trga bana Josipa Jelačića započeo je u 16.30 sati pozdravom svim mladima koji su stigli iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Austrije, Nizozemske, Njemačke, Srbije i Makedonije. Radost zajedništva u Kristu pjesmom «Mreža ribara» posvjedočili su mladi iz Slavonije i Subotice, a primorski dio Hrvatske zastupao je sastav povjerenika za pastoral mladih Hrvatske: vlč. Marinko Mlakić iz Šibenika, vlč. Zdenko Dundović iz Zadra, vlč. Saša Ilijić iz Krka i vlč. Ante Matulić iz Hvara s pjesmom «Vodi me» kojom posvjedočili o vlastitom svećeničkom pozivu. Oduševljenje mladih nije omela ni višesatna kiša, koja je prestala prije Papina dolaska na trg.

Na Trgu bana Jelačića te okolnom području skupilo se oko 50.000 mladih. S područja Krčke biskupije na susret s Papom odazvalo se oko 200-tinjak mladih koji su

predvođeni Predstojnikom za mlade vlč. Sašom Ilijićem te vlč. Marinom Dašekom, vlč. Božidarom Volarićem i vlč. Krešimirom Dajčmanom kao duhovnim pratiocima sudjelovali na molitvenom bdijenju.

Svetoga Oca na trgu je dočekaao zagrebački gradonačelnik Milan Bandić koji ga je pozdravio i predao mu ključeve grada Zagreb.

reba te darovao repliku grba grada Zagreba, s posvetom i datumom.

Na početku susreta Svetog Oca s mladima, predsjednik Hrvatske biskupske konferencije đakovačko-osječki nadbiskup Marin Srakić pozdravio je Papu, zaželjevši mu dobrodošlicu u Hrvatsku i Zagreb.

POZDRAV PREDSEDNIKA HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE MONS. MARINA SRAKIĆA SVETOM OCU NA BDIJENJU S MLADIMA

Sveti Oče!

U ovome povijesnom, svečanom i svetom događaju nas ovdje prisutne, i one koji nisu ovdje, ali nas prate putem radija i televizije, prožimaju osjećaji ushićenja i zahvalnosti Bogu Ocu, i stoga u ime svih kličem: «Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje!» Svetosti, dobro došli u našu Hrvatsku! Dobro došli u Zagreb!

Da, srdačno Vas pozdravljam u ime svega Božjega naroda, hrvatskoga i svih ostalih naroda, svih vjernika laika i svih ljudi dobre volje. Nadasve Vas pozdravljam u ime ovdje okupljene *katoličke mladeži*, koja je došla iz cijele Hrvatske, iz Bosne i Hercegovine, te ostalih zemalja gdje žive brojne hrvatske katoličke zajednice. Dopustite mi da ovoga časa ponovim riječi što ih je Vaša Svetost izgovorila u plemenitom činu preuzimanja odgovorne službe Petrova nasljednika: «Molim vas, ne dajte da mi uzmanjka vaša podrška!» – «Vi prego, non fatemi mai mancare questo vostro sostegno!» Sveti Oče, mladi ovdje prisutni žele Vam pokazati da Vam u ispunjavanju Vaše službe Petra naših dana neće nikada nedostajati podrška ove mlade Crkve!

Sveti Oče, hrvatska katolička mladež, prijanjajući uz Krista u njegovoj Crkvi, upire pogled na mučeništvo za pravdu i istinu, za obranu prava čovjeka i vjerske slobode blaženoga Alojzija Stepinca, taj «najsvjetliji lik Crkve u Hrvata». Crkva u Hrvatskoj ponosna je na te svoje sinove i kćeri.

Sveti Oče, pozdravljam Vas u ime naših kršćanskih obitelji koje se danas i sutra prvi put sabiru na Nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji. Želimo produbiti svijest ljudi našega vremena predstavljajući obitelj kao nenadomjestivu zametnu stanicu rasta narodâ i Crkve. Osim što je izvor života, ona je mjesto i najidealnija sredina u kojoj život, odnosno ljudsko biće može rasti i ostvarivati se.

Sveti Oče, Vi nam dolazite u vrijeme kada se svijet i naš narod nalaze u ozračju ozbiljne kulturne, gospodarske i političke krize, iza koje se krije duboka kriza duha. Ta kriza širi malodušnost, produbljuje ideološke i druge podjele, pojačava nezadovoljstvo, iza koje se teško nazire izlaz.

Vaša Svetosti, dozivamo u svijest prisutnost blaženog Ivana Pavla II., koji se zauzima za ovaj svoj ljubljani narod, da sačuva svoje kršćanske korijene. Njega doživljavamo među nama u vrijeme kada Hrvatska očekuje svoj ulazak u Europsku Uniju. S tim u vezi vrijedno je podsjetiti se očinskih riječi koje je Vaša Svetost uputila nama biskupima prigodom posjeta *ad limina* prije pet godina: «Vaša zemlja, Hrvatska, oduvijek živi u okviru europske civilizacije, te s razlogom stoga želi biti priznata kao član Europske Unije... Ohrabrujući vas da ustrajete, jamčim vam podršku Svete Stolice, koja je uvijek cijenila i voljela Hrvatsku.» Svetosti, hvala Vam na toj brizi za Hrvatsku!

Sveti Oče! Stojimo – «Zajedno u Kristu» – pred časnim likom Gospe od Kamenitih Vrata. U jednom od naših brojnih marijanskih svetišta čitamo stoljetni natpis: «Maria, melioris mundi origo» – «Marija, početak boljega svijeta». Svi želimo bolju budućnost, bolji svijet. Danas, zajedno s Vašom Svetosti, molimo Nebesku Majku riječima

Usljedi je uvodna molitva nakon koje je slijedio navještaj Božje riječi. Za susret je izabrano čitanje iz Poslanice svetog Pavla apostola Filipljanima, a kao otpjevni psalam ulomak iz Psalma 34. Nakon navještaja Bož-

tradicionalnog zaziva, nama tako dragog: «Najvjernija odvjetnice, na braniku stoj! Čuvaj našu svetu vjeru i hrvatski rod!» Neka Djeвица Vjerna sve nas zagovara i neka nam isprosi vjernost prema Bogu i povjerenje prema čovjeku. Još jednom: «Svetosti, još jednom, Dobro nam došli!»

je riječi dvoje mladih iznijeli su svoja svjedočanstva o kršćanskomu življenju. Daniel Vorih, student V. godine povijesti i geografije u Zagrebu, te studentica teologije iz Drniša 22-godišnja Mateja Buha.

OBRAĆANJE SVETOG OCA BENEDIKTA XVI. MLADIMA

Draga mladeži!

Sve vas srdačno pozdravljam! Osobito sam zadovoljan što sam ovdje s vama, na ovom povijesnom trgu koji je srce grada Zagreba. Ovaj je trg mjesto susreta i komunikacije, na kojemu često prevladava žamor i svakodnevna vrevica. A sada, vaša ga nazočnost gotovo pretvara u «hram», čiji je svod samo nebo, koje se večeras čini kao da se naginje nad nas. U tišini želimo primiti Riječ Božju koja je naviještena, kako bi prosvijetlila naš um i zagrijala naše srce.

Iskreno zahvaljujem monsinjoru Srakiću, Predsjedniku Biskupske konferencije, za riječi kojima nas je uveo u ovaj naš susret. Na poseban način pozdravljam dvoje mladih te im zahvaljujem što su nam dali svoja lijepe svjedočanstva.

Danielovo iskustvo podsjeća na ono svetoga Augustina; iskustvo je to traženja ljubavi negdje «vani», a poslije se otkriva da mi je bliže od mene samoga, «dodiruje» me mojoj u dubini i pročišćava... Mateja nam je pak govorila o ljepoti zajednice koja otvara srce, um i narav... Hvala vam oboma!

Sveti nas je Pavao, u čitanju koje smo čuli, pozvao da se «radujemo u Gospodinu uvijek» (Fil 4,4). Riječ je to po kojoj duša

zadrhti, ako uzmemo u obzir da Apostol narodā tu poslanicu piše kršćanima u Filipima dok je bio u zatvoru, u iščekivanju presude. On je okovan, ali navještaj i svjedočanstvo Evanđelja ne mogu biti zatočeni. Iskustvo svetoga Pavla pokazuje kako je, na našem putu, moguće očuvati radost i u mračnim trenucima. Na koju on to radost misli? Svi znamo da u srcu svakog čovjeka boravi snažna čežnja za srećom. Svako djelo, svaka odluka, svaka nakana nosi u sebi tu skrivenu intimnu i prirodnu potrebu. Ali, vrlo često, primijetimo da smo pouzdanje položili u stvarnosti koje ne ispunjavaju tu želju, nego štoviše, otkrivaju svu njihovu neizvjesnost. I upravo se u tim trenucima osjeća potreba za nečim što «nadilazi», što daje smisao svakodnevnom životu.

Dragi prijatelji, vaša je mladost vrijeme koje vam Gospodin daruje da biste mogli otkriti smisao postojanja! To je vrijeme velikih obzora, snažno življenih osjećaja, ali i strahova zbog zahtjevnih i trajnih odluka, teškoća u učenju i radu, pitanja o otajstvu boli i patnje. Još više, to predivno razdoblje vašega života u sebi nosi duboku čežnju, koja ne briše sve ostalo, nego ga uzdiže kako bi mu dala puninu. U Ivanovu Evanđelju

Isus, obraćajući se svojim prvim učenicima, pita: «Što tražite?» (Iv 1,38). Draga mladosti, te riječi, to pitanje nadilazi vrijeme i prostor, zahtijeva od svakoga muškarca i svake žene da se otvori životu, i traži pravi put... I evo ono što iznenađuje: Kristov glas i vama ponavlja: «Što tražite?». Isus vam danas govori: putem Evanđelja i Duha Svetoga, da je On vaš suvremenik. On je onaj koji traži vas, prije nego vi Njega!

Potpuno poštujući vašu slobodu, On se približava svakome od vas i predlaže sebe kao istinski i odlučujući odgovor na onu čežnju koja prebiva u vašem biću, na želju za životom koji vrijedi živjeti. Pustite da vas uzme za ruku! Pustite da bude prijatelj i suputnik na vašem putu! Pouzdajte se u Njega, neće vas nikada razočarati! Isus vam daje da izbliza upoznate ljubav Boga Oca, daje vam da shvatite da se vaša sreća ostvaruje u prijateljstvu s Njime, u zajedništvu s Njime. Stvoreni smo i spašeni iz ljubavi. I samo u onoj ljubavi, koja želi i traži dobro drugoga, uistinu možemo iskusiti smisao života, I radosni smo što ga živimo, pa i u naporima, kušnjama, razočaranjima, čak i plivajući protiv struje.

Dragi mladi, ukorijenjeni u Kristu, moći ćete u punini živjeti ono što jeste. Kao što znate, na toj sam temi razvio svoju poruku za sljedeći Svjetski dan mladih, koji će nas okupiti u kolovozu u Madridu, i prema kojemu idemo. Pošao sam od snažnoga izraza svetoga Pavla: «Ukorijenjeni i nazidani na Kristu, učvršćeni u vjeri» (Kol 2,7). Rastući u prijateljstvu s Gospodinom, kroz Njegovu Riječ, Euharistiju i pripadnost Crkvi, uz pomoć vaših svećenika, moći ćete svima svjedočiti radost susreta s Njim koji vas uvijek prati, i zove vas živjeti u pouzdanju i nadi. Gospodin Isus nije Učitelj koji zavarava svoje učenike; On jasno kaže da hod s Njime zahtijeva zalaganje i osobnu žrtvu, ali se isplati! Dragi mladi prijatelji, ne dopustite da vas zavedu privlačna obećanja lakog uspjeha, načini života koji daju prednost izgledu, na štetu nutrine. Ne popuštajte kušnjama da se potpuno pouzdate u posjedovanje, u

materijalne stvari, odričući se slijediti istinu koja ide dalje, poput visoke zvijezde na nebu, kamo vas Krist želi povesti. Dopustite da vas povede u Božje visine! U doba vaše mladosti, podupire vas svjedočanstvo brojnih Gospodinovih učenika, koji su živjeli u svom vremenu noseći u srcu novost Evanđelja.

Sjetite se Franje i Klare iz Asiza, Ruže iz Viterba, Terezije od Djeteta Isusa, Dominika Savija. Koliko mladih svetaca i svetica u velikom krilu Crkve! Ali ovdje, u Hrvatskoj, vi i ja upravimo misli na blaženoga Ivana Merza. Sjajan mladić, u potpunosti uključen u društveni život, koji nakon preminuća mlade Grete, njegove prve ljubavi, kreće sveučilišnim putom. U godinama Prvoga svjetskog rata nalazi se pred razaranjem i smrću, ali sve ga to oblikuje i izgrađuje, dajući mu da nadvlada trenutke krize i duhovne borbe. Ivanova je vjera toliko ojačala da se posvećuje proučavanju liturgije i započinje snažan apostolat među samim mladima. Otkriva ljepotu katoličke vjere i shvaća da je njegov životni poziv živjeti, i činiti da živi, prijateljstvo s Kristom. Koliko divnih djela ljubavi i dobrote ispunja njegov put. Umire 10. svibnja 1928., sa samo 32 godine, nakon nekoliko mjeseci bolesti, prikazujući svoj život za Crkvu i mlade. Taj mladi život, darovan iz ljubavi, nosi Kristov miris, te je svima poziv da se ne bojimo povjeriti sebe Gospodinu, kao što to, na poseban način, razmatramo u Djevici Mariji, Majci Crkve, koja se ovdje ljubi i časti kao «Majka Božja od Kamenitih vrata» («Madre di Dio della Porta di Pietra»). Večeras želim Njoj povjeriti svakoga od vas, da vas prati svojom zaštitom, a nadasve da vam pomogne susresti Gospodina i u Njemu pronaći puni smisao vašeg postojanja. Marija se nije bojala cijelu sebe darovati u Božji nacrt; u Njoj vidimo koji je naš cilj: puno zajedništvo s Gospodinom.

Cijeli je naš život hod prema Jednoj i Trojnoj Ljubavi koja je Bog; tako možemo živjeti u sigurnosti da nikada nećemo biti napušteni. Dragi mladi Hrvati, grlim vas

sve kao djecu! Nosim vas u srcu i ostavljam vam svoj blagoslov. «Radujte se u Gospodinu uvijek»! Njegova radost, radost istinske

ljubavi, neka bude vaša snaga. Amen. Hvaljen Isus i Marija!

Uslijedila je molitva vjernika, klanjanje i euharistijski blagoslov. U procesiji je iz katedrale donesen Presveti Sakrament u pokaznici iz Rizinice zagrebačke katedrale iz 18. stoljeća, a svi okupljeni predvođeni Papom zatim su u molitvi i šutnji slavili Gospodina u Euharistiji. Nakon blagoslova s Presvetim, Presveti Sakrament odnesen je u kapelicu iza oltara a nakon bdijenja izložen u crkvi Ranjenoga Isusa za osobno klanjanje i molitvu.

Papa se zatim pomolio pred likom Majke

Božje od Kamenitih vrata, uresivši ga svojim osobnim darom, krunicom. Mladi su darovali Svetom Ocu tradicionalno hrvatsko glazbalo tamburicu, koju je izradio Andrija Franić.

Nakon bdijenja s mladima Papa se uputio papamobilom preko trga ispred katedrale gdje je pozdravio oduševljeno mnoštvo mladih koji su događanje na trgu pratili na zaslonima i otišao u Apostolsku nuncijaturu na Ksaver, gdje je prenoćio.

Nedjelja 5. lipnja 2011.

SVEČANO EUHARISTIJSKO SLAVLJE I PRVI NACIONALNI SUSRET HRVATSKIH KATOLIČKIH OBITELJI NA HIPODROMU U ZAGREBU 5. LIPNJA

PREDPROGRAM

Prije misnoga slavlja, unatoč nevremenu, na hipodromu je održan predprogram naslovljen «Obitelj – Zajedno u Kristu». Bio je ispunjen molitvom, pjesmama, svjedočanstvima obitelji, a upriličen je i poetsko-glazbeni recital «Adame, gdje si?» Autor teksta i redatelj je Rene Medvešek, autori glazbe su Čedo i Matija Antolić, a izvela su ga 4 recitatora - glumca, zbor mladih župe Kraljice sv. Krunice iz Zagreba te dječji zbor «Čarobne frulice» iz župe Sv. Obitelji u Zagrebu. Tijekom programa molila se krunica koju su predmolili roditelji i djeca iz hr-

vatskih (nad)biskupija. Prvo radosno otajstvo predmolili su tako Darko i Loreta Sorić iz Malog Lošinja koji su na susretu sa Svetim Ocem sudjelovali sa svoje 6-ero djece. Iz Biskupije Krk u pjevačkom zboru u predprogramu sudjelovalo je i 70-tero članova župnih obiteljskih zajednica iz Cresa i Lošinja. Završni molitveni dio predvodio je predsjednik Vijeća HBK za obitelj krčki biskup mons. Valter Župan, a tijekom tog dijela upriličena je obnova bračne privole i zahvala za bračnu plodnost i djecu te posveta hrvatskih obitelji Svetoj obitelji.

EUHARISTIJSKO SLAVLJE

Središnji događaj pohoda pape Benedikta XVI. Hrvatskoj, velebna misa na hipodromu, u prigodi proslave prvog Nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji održala se 5. lipnja 2011. s početkom u 10 sati. Papa je na hipodrom došao u papamobilu, a radošno ga je pozdravljalo oko 400.000 vjernika,

mašući vatikanskim i hrvatskim zastavama. Uz Papu su koncelebrirali četiri kardinala, sedamdesetak biskupa iz Hrvatske i inozemstva i više od tisuću svećenika. Nakon ulazne pjesme Papu je pozdravio zagrebački nadbiskup i metropolit kardinal Josip Bozanić.

POZDRAV KARDINALA JOSIPA BOZANIĆA, NADBISKUPA ZAGREBAČKOG PAPI BENEDIKTU XVI. PRIJE EUHARISTIJSKOG SLAVLJA U PRIGODI PRVOG NACIONALNOG SUSRETA HRVATSKIH KATOLIČKIH OBITELJI

Sveti Oče!

U velikoj radosti, koja je dar Duha Svetoga, i koja u jednu obitelj sabire ovo mnoštvo Kristovih vjernika, stojim pred Vama s osjećajima duboke zahvalnosti i upućujem Vam pozdrav srdačne dobrodošlice na početku ove svečane Euharistije. Ispunjen poštovanjem i ljubavlju prema Vašoj časnoj Osobi svjedočim Vam zanos koji u ovaj sveti dan prožima srca ljudi cijele nam Hrvatske. Mi, okupljeni hrvatski biskupi, okruženi svećenicima, redovnicima, redovnicama i vjerničkim mnoštvom, te praćeni prisutnošću kardinalâ, biskupa i hodočasnika iz drugih zemalja – osobito iz drage nam Bosne i Hercegovine - u ovaj smo Dan Gospodnji »zajedno u Kristu«, te Vam glasom «jednoga srca i jedne duše», kličemo: «Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje!» (Ps 118, 26).

Ovo mjesto u gradu Zagrebu, na kojemu smo danas okupljeni oko Kristova oltara, za nas je važno spomen-mjesto prvoga (1994.), od triju blagoslovljenih pohoda Hrvatskoj pape Ivana Pavla II., kojega ste upravo Vi, prije mjesec dana na radost čitave Crkve proglasili blaženim. Njegova očinska briga, koju smo kao narod i država u danima velikih kušnja iskusili po njegovim molitvama, odlučnim gestama i hrabrim riječima Istine, danas se pretače u snagu nebeskoga zagovora. Stoga Vam, Sveti Oče, zahvaljujemo za

dar novoga zagovornika u nebu, blaženog Ivana Pavla II.!

Predivno je što se ovaj dan slavlja naše vjere i crkvenosti stapa s *Prvim nacionalnim susretom hrvatskih katoličkih obitelji*. Time se zorno očituje da kršćanska obitelj uvijek pronalazi svoj identitet i obnavlja snagu u otajstvu Krista i otajstvu Crkve. Želeći odgovoriti na izazove koji danas stavljaju na kušnju vrjednote obitelji i uzvišeno dostojanstvo života, ove smo godine, pod geslom «Zajedno u Kristu», u središte pastoralnih nastojanja i briga stavili obitelj. Ovaj susret kruna je tih nastojanja i ujedno poticaj na novi zamah u zalaganju za obitelj kao najsvetiju ustanovu zdravoga društva. Sveti Oče, uvjereni smo da će Vaša prisutnost i Vaša riječ biti ohrabrenje svim obiteljima, osobito onima koje trpe, kao i svima mladima kojima se, po daru života u kršćanskoj obitelji, povjerava odgovornost za budućnost Crkve i društva.

Sveti Oče, dolazite nam da nas učvrstite u vjeri. I mi Vas s vjerom primamo. Hvala Vam na ovom pohodu, kojim ste uslišali naše ponavljane molbe i na taj način iskazali svoju pastirsku brigu prema Crkvi u Hrvatskoj. Zahvaljujemo Vam za sve što za nas činite, za ljubav koju nam očitujete. Vama je poznat ovaj narod hrvatski, njegov mukotrpan hod tijekom povijesti, njegovi kršćanski korijeni i plodovi. Uvijek ste pokazivali ko-

liko cijenite hrvatske vjernike. Susretali ste ih na životnim putovima na kojima su svjedočili o privrženosti Crkvi, Majci Božjoj i Petrovim nasljednicima.

Sveti Oče, neka Vaša riječ, Vaša molitva i Vaša sveta služba, po otajstvu Božje Riječi i Kristova Tijela, bude okrjepa našoj vjeri i svjetlo svima koji žele živjeti put Istine. Preporučujući se zagovoru Presvete Djevice, koju ovdje gledamo u liku Majke Božje Bistričke, zagovoru blaženoga Alojzija Stepinca i blaženoga Ivana Pavla II., molimo da se

preobražajna snaga Duha Svetoga očituje u nama da, živeći »zajedno u Kristu«, proslavimo Božje ime među ljudima (usp. 1Pt 4, 16).

Dok otvaramo svoja srca i duh Vašoj blizini i pastirskoj riječi, u ime svih ovdje sabranih molim: Sveti Oče, poučite nas, ohrabrite nas i svojim nas apostolskim blagoslovom podržite! Ovaj Vam se vjerni narod istinski raduje!

Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje!

HOMILIJA SVETOGA OCA BENEDIKTA XVI.

Draga braćo i sestre!

U ovoj Svetoj Misi koju s radošću predvodim u koncelecijaciji s brojnom braćom u biskupstvu i s velikim brojem svećenika, zahvaljujem Gospodinu za sve drage obitelji ovdje okupljene, kao i za sve druge koje su s nama povezane putem radija i televizije. Posebna zahvalnost Kardinalu Josipu Bozaniću, zagrebačkom Nadbiskupu, za srdačne riječi na početku Svete Mise. Svima upućujem svoj pozdrav te izražavam svoju veliku ljubav zagrljajem mira!

Proslavili smo nedavno Uzašašće Gospodinovo te se pripravljamo da primimo veliki dar Duha Svetoga. U prvome smo čitanju vidjeli kako je apostolska zajednica bila okupljena u molitvi u Dvorani posljednje večere s Marijom, Isusovom majkom (usp. Dj 1,12-14). To je slika Crkve koja produbljuje svoje korijene u uskrsnom događaju. Ta je zapravo Dvorana mjesto gdje je Isus, na posljednjoj večeri, ustanovio Euharistiju i Svećeništvo, i gdje je, pošto je uskrsnuo od mrtvih, izlio Duha Svetoga nad Apostole upravo te uskrsne večeri (usp. Iv 20,19-23). Gospodin je svojim učenicima naredio da «se ne napuštaju Jeruzalem, nego neka čekaju Obećanje Očevog» (Dj 1,4); tražio je, naime, da *ostanu zajedno* kako bi se pripravili primiti dar Duha Svetoga. I oni su se skupili u molitvi zajedno s Marijom u Dvorani iščekujući obećani događaj (usp. Dj

1,14). Ostati zajedno bio je Isusov preduvjet da bi primili Duha Tješitelja, a produžena molitva bila je pretpostavka njihove sloge. Tu nalazimo zadivljujuću pouku za svaku kršćansku zajednicu. Katkad se misli da misionarski uspjeh ponajprije ovisi o pomnom programiranju i mudrom izvršavanju neke konkretne obveze. Sigurno, Gospodin traži našu suradnju, ali prije bilo kojega našega odgovora potrebna je njegova inicijativa: Njegov je Duh pravi začetnik Crkve i njega valja zazivati i primiti.

U Evanđelju smo čuli prvi dio takozvane Isusove «svećeničke molitve» (usp. Iv 17, 1-11a) – na završetku oproštajnog govora – pune povjerenja, miline i ljubavi. Nazvana je «svećeničkom molitvom», jer se u njoj Isus predstavlja u svećeničkom stavu, kao onaj koji zagovora za svoje, u trenutku kada treba napustiti ovaj svijet. Ulomkom prevladavaju dva izraza: *čas* i *slava*. Riječ je času smrti (usp. Iv 2,4; 7,30; 8,20), času u kojem Krist ima prijeći s ovoga svijeta k Ocu (13,1). No taj je čas istodobno čas njegove proslave koja se ispunjava preko križa, a evanđelist Ivan to naziva «uzvišenje», odnosno uzdizanje, podizanje u slavu: čas Isusove smrti, čas krajnje ljubavi je čas njegove najviše slave. I za Crkvu, za svakoga kršćanina, najviša slava je slava Križa, a to znači živjeti u ljubavi, u posvemašnjem daru Bogu i drugima.

Draga braćo i sestre! Vrlo sam rado prihvatilo poziv što su mi ga uputili hrvatski biskupi da posjetim ovu zemlju prigodom prvoga Nacionalnoga susreta hrvatskih katoličkih obitelji. Želim izraziti koliko visoko cijenim tu osjetljivost i zauzetost za obitelj, ne samo zbog toga što se ta temeljna ljudska stvarnost danas, u vašoj zemlji kao i drugdje, mora suočiti s teškoćama i prijetnjama, pa stoga ima i posebnu potrebu da se evangelizira i podrži, nego i stoga što su kršćanske obitelji temelj za odgoj u vjeri, za izgradnju Crkve kao zajedništva i za njezinu misionsku nazočnost u najrazličitijim životnim situacijama. Znam za velikodušnost i predanje s kojima vi, dragi Pastiri, služite Gospodinu i Crkvi. Vaš svakodnevni rad odgajanja u vjeri novih naraštaja, kao i priprave na brak i praćenje obitelji, glavni je put obnove Crkve, kojim se također oživljava društveno tkivo zemlje. Nastavite s tom raspoloživošću ovu vašu dragocjenu pastirsku zauzetost!

Svakomu je dobro poznato kako je kršćanska obitelj posebni znak Kristove nazočnosti i ljubavi i kako je ona pozvana dati posebni i nenadomjestivi doprinos evangelizaciji. Blaženi je Ivan Pavao II., koji je čak tri puta posjetio ovu plemenitu zemlju, tvrdio da je «kršćanska obitelj pozvana živo i odgovorno sudjelovati u poslanju Crkve na vlastiti i originalni način, stavljajući u službu Crkve i društva samu sebe u svojem biti i djelovati, kao intimno zajedništvo života i ljubavi» (*Familiaris consortio*, 50). Kršćanska je obitelj uvijek bila primarni put prenošenja vjere te i danas posjeduje velike mogućnosti za evangelizaciju u mnogovrsnim okruženjima.

Dragi roditelji, trajno se obvezite učiti svoju djecu moliti, i molite s njima; približite ih Sakramentima, osobito Euharistiji jer ove godine slavite 600 godina «ludbreškog euharistijskog čuda»; uvedite ih u život Crkve; u intimi doma nemojte se bojati čitati Sveto pismo, obasjavajući tako obiteljski život svjetlom vjere i hvaleći Boga kao Oca. Budite poput male Dvorane posljednje veče-

re, poput one Marijine i učenika, u kojoj se živi jedinstvo, zajedništvo, molitva!

Danas, Bogu hvala, mnoge kršćanske obitelji stječu sve više svijest o svojem misijskom pozivu te se ozbiljno zauzimaju u svjedočenju za Krista Gospodina. Blaženi Ivan Pavao II govorio je: «Prava obitelj, utemeljena na braku, sama je po sebi dobra vijest za svijet». I dodaje: «U naše vrijeme sve su brojnije obitelji koje aktivno sudjeluju u evangelizaciji... U Crkvi je dozreo trenutak obitelji, a to je također trenutak misionske obitelji» (*Angelus*, 21. listopada 2001.).

U današnjem je društvu više no ikad žurno potrebna nazočnost uzornih kršćanskih obitelji. Moramo na žalost ustanoviti, da se, posebno u Europi, širi sekularizacija koja Boga života gura na rub te donosi rastuću razjedinjenost obitelji. Apsolutizira se sloboda bez odgovornosti za istinu, i njeguje se, kao ideal, individualno dobro preko potrošnje materijalnih dobara te površnih iskustava, ne vodeći računa o kvaliteti odnosa s osobama i o najdubljim ljudskim vrijednostima; ljubav se svodi na sentimentalni osjećaj i zadovoljavanje nagonskih poriva, bez nastojanja da se stvore trajne veze međusobne pripadnosti i bez otvorenosti životu. Pozvani smo da se odupremo tom mentalitetu! Uz riječ Crkve, veoma je važno i svjedočenje te zauzetost kršćanskih obitelji, vaše konkretno svjedočanstvo, posebno kao potvrda nepovredivosti ljudskoga života od začeca do njegova prirodnoga skončanja, što je jedinstvena i nezamjenjiva vrijednost obitelji utemeljene na braku i na potrebi zakonskih odredbi koje bi podupirale obitelji u zadaći rađanja i odgoja djece.

Drage obitelji, budite hrabre! Ne popuštajte tom sekulariziranom mentalitetu koji nudi suživot kao pripravu ili čak kao zamjenu za brak! Pokažite svojim životnim svjedočanstvom da je moguće ljubiti poput Krista, bezrezervno, da se nije potrebno bojati brige za drugu osobu! Drage obitelji, radujte se očinstvu i majčinstvu! Otvorenost životu znak je otvorenosti prema budućnosti, pouz-

danja u budućnost, kao što poštivanje naravnoga zakona oslobađa osobu, a ne ubija je! Dobro obitelji je dobro i Crkve. Želio bih istaknuti ono što sam tvrdio prije: «Izgradnja svake pojedine kršćanske obitelji smješta se unutar veće obitelji Crkve, koja je podupire i nosi sa sobom. I obratno, Crkvu grade obitelji, male kućne crkve» (*Discorso di apertura del Convegno ecclesiale diocesana di Roma*, 6. lipnja 2005: *Insegnamenti di Benedetto XVI*, I, 2005, p. 205). Molimo Gospodina da obitelji budu uvijek više male Crkve, a crkvene zajednice da budu više obitelj!

 Propovijed je Papa izgovorio na hrvatskome i talijanskom jeziku, a prijevod dijelova izgovorenih na talijanskom jeziku pročitao je mr. don Josip Periš, predstojnik Katehetskog ureda Splitsko-makarske nadbiskupije. Nakon Papine homilije i kratkoga razmišljanja nad Božjom riječju, kardinal Bozanić, pozvao je vjernike da ispovjedu vjeru Crkve.

U molitvi vjernika sudjelovali su Neda Radojčić-Petrić iz Kotorske biskupije, John Vice Batarello iz Ureda za pastoral obitelji Zagrebačke nadbiskupije, Anica Čaćić iz Srijemske biskupije, Zlatko Gregov u ime Vijeća HBK za obitelj, Sonja Hajdinjak Matušek kao predstavnica Hrvatske inozemne pastve i Dražen Živić u ime Obiteljske zajednice iz Vukovara. Prvo čitanje pročitala je Katarina Varenica, novinarka Hrvatskoga katoličkog radija, a drugo čitanje Rene Medvešek.

U prinosu darova na misi s Papom sudjelovali su novovjenčani mladi bračni par Ivan i Maja Karabaić iz Krka, bračni par Radić s troje rođene i jednim nerođenim djetetom iz Križevačke eparhije, obitelj Šarić obogaćena brojnomo djecom iz Zagrebačke nadbiskupije, bračni par Maslač s bolesnim djetetom zahvaćenim postnatalno stečenim oboljenjem iz Riječke nadbiskupije, bračni par Periša s djetetom redovničkim kandidatom kao predstavnici Biskupske konferencije BiH te obitelj bračnog para Bošnjak aktiv-

Drage hrvatske obitelji, živeći u zajedništvu vjere i ljubavi, budite što očitiji svjedoci obećanja koje je Gospodin, uzašavši na nebo dao svakomu od nas: «...ja sam s vama sve dane do svršetka svijeta» (Mt 28,20). Dragi hrvatski kršćani, osjećajte se pozvanima naviještati evanđelje cijelim svojim bićem; osjetite snagu Gospodnje riječi: «Pođite i učinite mojim učenicima sve narode» (Mt 28,19). Djevica Marija, Kraljica Hrvata, neka vas uvijek prati na tom putu. Amen! Hvaljen Isus i Marija!

nog u udruzi koja se zauzima za promicanje kulture života iz Đakovačko-osječke nadbiskupije.

Papa je pričestio zaručnike Mariju Marušić i Ivicu Kuliša iz Splitsko-makarske nadbiskupije, mladi bračni par Čavlina koji je trudan s prvim djetetom iz Dubrovačke biskupije, bračni par Zrilić s prvopričesnikom i krizmanikom u 2011. godini iz Zadarske nadbiskupije, bračni par Kunižić s djetetom zahvaćenim prenatalno dijagnosticiranom bolešću iz Šibenske biskupije, bračni par Drpić s udomljenim ili posvojenim djetetom iz Hvarsko-bračko-viške biskupije, samohrane roditelje Milicu i Klaudiju Jerković, čiji su supružnici preminuli iz Gospićko-senjske biskupije, obitelj Sedlar hrvatskog branitelja aktivnog u vojnoj ili policijskoj službi iz Vojnog ordinarijata, bračni par Lerotić koji u 2011. godini slavi zlatni pir iz Sisačke biskupije, obitelj Pažin aktivnu u pripravi za brak iz Bjelovarsko-križevačke biskupije, obitelj Vujica aktivnu u posliježenidbenom pastoralu iz Porečko-pulske biskupije, obitelj Barbarić - djelatnike crkvenog bračnog i obiteljskog savjetovališta iz Požeške biskupije, obitelj Lukavečki aktivnu u udruzi koja se zauzima za vrednote braka i obitelji iz Varaždinske biskupije i redovnicu s. Katari- nu Pišković s dvoje domske djece.

Običaj je da Sveti Otac na pohodu blagoslovi kamene temeljce za crkve koje će se u dogledno vrijeme graditi. Tako je Bene-

dikt XVI. na kraju euharistijskog slavlja blagoslovio pedesetak kamena temeljaca koji su se nalazili ispred oltara. Među kamenjima koje je Papa blagoslovio nalazili su se temeljci za crkve iz Bjelovarsko-križevačke biskupije, Križevačke eparhije, Varaždinske biskupije, Šibenske biskupije, Vojnog ordinarijata, Đakovačko-osječke nadbiskupije, Splitsko-makarske nadbiskupije, Riječke nadbiskupije, Zagrebačke nadbiskupije... Sveti Otac blagoslovio je i veliku Zavjetnu spomen svijeću hrvatskih katoličkih obitelji koja će simbolično povezivati taj dan s budućim Nacionalnim danima hrvatskih katoličkih obitelji. Misno slavlje uvećao je združeni zbor 500 pjevača, članova 26 župnih zborova grada Zagreba. Zborom je ravnao maestro Miroslav Martinjak, uz pomoć Maruše Bartolić, koordinatorice zborova i pjevača, dok je orguljska pratnja povjerena Nevenu Kraljiću, orguljašu zagrebačke katedrale. Svirao je puhački orkestar Hrvatske vojske.

U tijeku misnog slavlja zbor je pjevao «Missa de angelis» u obradi Miroslava Martinjaka, djelomično na latinskom jeziku. Noćni prilog bio je sastavni dio hodočasničkog

vodiča tako da su sve skladbe mogli pjevati svi sudionici euharistijskog slavlja. Za potrebe zbora tiskana je pjesmarica «Zajedno u Kristu». Zbor je prije početka misnog slavlja okićen šalovima: šalovima žute boje dionice sopran i tenor, a bijele boje dionice alt i bas. Solističke dionice pojedinih skladbi iznjedrile su sve dionice, tako da je iz svih glasovnih dionica bilo solista.

Instrumentalnu podlogu dala je orguljska pratnja prof. Nevena Kraljića uz Simfonijski puhački orkestar Hrvatske vojske koji je uvježbao dirigent Tomislav Fačini. Gudačke dionice upotpunio je Gudački orkestar glazbenog učilišta «Elly Bašić» iz Zagreba koji je uvježbao prof. Marillo Magdabelnić.

Diljem hipodroma bile su raspoređene «kapelice» gdje je pričest dijelilo oko 600 svećenika. Na misi su sudjelovale medicinske ekipe, među kojima i brojne redovnice medicinske sestre, koje su skrbile za hodočasnike te oko tisuću redara dragovoljaca.

Na misi se okupio i državni vrh, predsjednik Republike Ivo Josipović, predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić i premijerka Jadranka Kosor.

ZAHVALA PREDSEDNIKA VIJEĆA HBK ZA OBITELJ, KRČKOG BISKUPA MONS. VALTERA ŽUPANA SVETOM OCU

Na kraju veličanstvenoga misnog slavlja na zagrebačkom hipodromu 5. lipnja, zahvalivši Svetom Ocu u ime okupljenih vjernika, predsjednik Vijeća HBK za obitelj krčki biskup mons. Valter Župan izrekao je sljedeće:

Sveti Oče! U ime okupljenih vjernika izričem Vam zahvalu što ste došli u Hrvatsku i predsjedali slavlju našega prvoga Obiteljskog dana i tako pridonijeli da se konačno čuje glas hrvatskih katoličkih obitelji. Ovo mnoštvo koje je pred Vama čvrsto prianja uz nauk o nepovredivosti života, o braku i obitelji kojega Vi neustrašivo naviješta-

te. Mi smo zato danas i došli ovamo da Vam posvjedočimo kako je to bilo naše vjekovno opredjeljenje i da na njemu odlučujemo graditi i svoju budućnost.

Naš je narod kroz trinaest stoljeća u svojoj domovini proživljavao duga teška razdoblja. Bili smo na braniku Europe te postali predziđe kršćanstva u ovom dijelu svijeta. Ali to smo smogli zato jer su nam obitelji bile utemeljene na čvrstim vrednotama evanđelja, pa smo bili slični kući utemeljenoj na stijeni koja se ne ruši kada dođu oluje; a oluja je bilo uistinu mnogo. Ima ih i danas.

Sveti Oče! Svjesni smo da i danas braku i obitelji prijeti srozavanje njihove stabilnosti. Promiču se oblici zajedništva života koji nemaju nikakav temelj u europskoj kulturi i pravnoj baštini; a upravo se na stabilnosti obitelji i na kršćanskim vrednotama temeljila izgradnja civilizirane Europe i naše Hrvatske koja je od uvijek sastavni i neodvojiv dio Europe. Čvrsto smo uvjereni da se na tome temelji i naša budućnost.

Ako se danas svima priznaje pravo na slobodno izražavanje svojih stavova, onda izjavljujemo da i mi, koji predstavljamo većinu hrvatskog naroda i građana Republike Hrvatske, imamo neotuđivo pravo da živimo, javno iznosimo i naviještamo vrijednosti po kojima nam je darovan život. Imamo pravo i hoćemo da djeca svoje roditelje mogu nazivati prirodnim imenom «mama» i «tata». Ona imaju naravno pravo da pred svima posvjedoče da imaju oca i majku koji su im podarili život. Imamo pravo i želimo da oni koji nama upravljaju promiču život i da se konačno revidira zakon iz nekih, željeli bismo vjerovati, prošlih vremena o prekidu ljudskog života, i da se ne naziva napretkom ono što vodi u smrt.

Sveti Oče! Vaš predšasnik Ivan VIII. napisao je 7. lipnja 879. godine pismo našem hrvatskom knezu Branimiru u kojem mu među ostalim javlja da je toga dana, na blagdan Isusova Uzašašća na nebo, za vrijeme svečane mise na oltaru svetog Petra uzdigao ruke i blagoslovio njega i njegov narod. I Vi, Sveti Oče, visoko uzdignite danas svoje ruke prema nebu i blagoslovite one koji nama upravljaju, nositelje državnih vlasti; blagoslovite našu Crkvu i njezine pastire, blagoslovite naše obitelji i ovaj narod, blagoslovite nam dragu domovinu Hrvatsku. Neka nam po zagovoru Marije Majke Crkve, Bog udijeli ustrajnost na njegovu putu, mir, napredak i obilje svakog blagoslova.

Nakon zahvalnog govora mons. Župana, Petar Krešimir Hodžić, voditelj Ureda za obitelj HBK, sa suprugom Rafaelom i svoje dvoje djece predao je u ime svih hrvatskih katoličkih obitelji Sv. Ocu minijaturu zavjetne svijeće Hrvatskih katoličkih obitelji.

NAGOVOR SVETOGA OCA BENEDIKTA XVI. UZ MOLITVU KRALJICE NEBA

Papa Benedikt XVI. održao je svoj tradicionalni nagovor uoči molitve Kraljice neba:

Draga braćo i sestre!

Prije završetka ovoga svečanoga slavlja, želim vam zahvaliti na vašem žarkom i pobožnom sudjelovanju, kojim ste željeli izraziti također i svoju ljubav prema obitelji i svoju zauzetost njoj u korist – kako je na to malo prije podsjetio monsinjor Župan, kojemu također od srca zahvaljujem. Danas sam ovdje da vas učvrstim u vjeri; i to je taj dar koji vam nosim: Petrovu vjeru, vjeru Crkve! Ali istodobno, vi darujete meni tu istu vjeru, obogaćenu svojim iskustvom, radostima i trpljenjima. Napose mi darujete

svoju vjeru življenu u obitelji, da bih je očuvao u baštini sveopće Crkve.

Znam da u Mariji, Kristovoj Majci i našoj Majci, nalazite veliku snagu. Stoga se ovoga trenutka obraćamo njoj, duhovno upravljani prema Svetištu Marije Bistrice, te joj povjeravamo sve hrvatske obitelji: roditelje, djecu, djedove i bake; put bračnih drugova, odgojnu zauzetost, profesionalni i kućni posao. Zazivamo također njezin zagovor da bi javne ustanove uvijek podupirale obitelj, tu osnovnu stanicu društvenoga tijela. Draga braćo i sestre, baš za godinu dana, proslavit ćemo u Milanu 7. Svjetski susret obitelji. Povjerimo Mariji pripremu tog iznimnog crkvenog događaja.

Ovoga se trenutka sjedinjujemo u molitvi i sa svima onima koji u katedrali u Burgo de Osma, u Španjolskoj, slave proglašenje blaženim Ivana de Palafoxa y Mendoze, svijetli lik biskupa iz 17. stoljeća u Meksiku i Španjolskoj; bio je čovjek široke kulture i duboke duhovnosti, veliki obnovitelj, neumorni pastir, branitelj Indiosa. Neka Gospodin svojoj Crkvi podari brojne svete pastire poput blaženoga Ivana.

(Pozdravi na slovenskom, srpskom, makedonskom, mađarskom, albanskom i njemačkom jeziku...)

Z veseljem pozdravljam slovenske vernike. Hvala za vašo navzočnost. Bog vas blagoslovi! *[Saluto con affetto i fedeli di lingua slovena. Vi ringrazio per la vostra presenza. Il Signore vi benedica!]*

Поздрављам вернике српског језика. Хвала на вашој присутности. Бог вас благословио! *[Saluto con affetto i fedeli di lingua serba. Vi ringrazio per la vostra presenza. Il Signore vi benedica!]*

Ги поздравувам со љубов верниците од македонски јазик. Ви благодарам за

вашето присуство. Господ да ве благослови! *[Saluto con affetto i fedeli di lingua macedone. Vi ringrazio per la vostra presenza. Il Signore vi benedica!]*

Szeretettel köszöntöm a magyar híveket. Köszönöm, hogy eljöttetek. Az Úr áldását kérem Rátok! *[Saluto con affetto i fedeli di lingua ungherese. Vi ringrazio per la vostra presenza. Il Signore vi benedica!]*

Përshëndes nga zemra besimtarët shqiptarë. Ju falënderoj për praninë tuaj. Zoti ju bekoftë! *[Saluto con affetto i fedeli di lingua albanese. Vi ringrazio per la vostra presenza. Il Signore vi benedica!]*

Ein herzliches «Grüß Gott» sage ich den Gläubigen deutscher Sprache. Ich danke euch für eure Teilnahme. Der Herr segne euch alle! *[Saluto con affetto i fedeli di lingua tedesca. Vi ringrazio per la vostra presenza. Il Signore vi benedica!]*

Drage obitelji, ne bojte se! Gospodin ljubi obitelj i blizu vam je!

Kraljice neba...

SLAVLJE DRUGE VEČERNJE SA SVETIM OCEM U ZAGREBAČKOJ KATEDRALI

Istoga dana, 5. lipnja, u 17 sati, u katedrali Blažene Djevice Marije na nebo uznese ne i sv. Stjepana Ugarskog u Zagrebu papa Benedikt XVI. predvodio je svečanu Večernju u zajedništvu s hrvatskim biskupima, svećenstvom i redovništvom. Papu su u prvostolnici dočekali okupljeni biskupi, svećenici, redovnici, redovnice, bogoslovi, sjemeništari te redovnički kandidati i kandidatice iz Republika Hrvatske i Bosne i Hercegovine, a na ulazu u katedralu pozdravili su

ga kanonici i prebendari Prvostolnoga kapitola zagrebačkog, odjeveni u korsko ruho.

Na ulazu su pomoćni zagrebački biskupi Mijo Gorski i Ivan Šaško, prinijeli Papi blagoslovljenu vodu kojom je učinio znak križa te raspelo kojemu je iskazao čast poljupcem. Nakon ulaska u zagrebačku prvostolnicu Sveti Otac zadržao se u tihoj molitvi na klecalu pred svetištem, a na početku Večernje pozdravio ga je zagrebački nadbiskup i metropolit kardinal Josip Bozanić.

POZDRAV KARDINALA JOSIPA BOZANIĆA, NADBISKUPA ZAGREBAČKOG PAPI BENEDIKTU XVI. U ZAGREBAČKOJ PRVOSTOLNICI PRIJE MOLITVE VEČERNJE

Sveti Oče, radostan sam i Bogu zahvalan što Vam mogu izraziti srdačnu dobrodošlicu u ovoj drevnoj prvostolnici Crkve zagrebačke. U ovaj dan, blagoslovljen Vašom nazočnošću među nama, srce nam je prepuno zahvalnosti Trojedinom Bogu. Nakon današnjega euharistijskog slavlja, koje nas je svojim otajstvom prigrllilo u zajedništvo, došli smo u ovu crkvu-majku Zagrebačke nadbiskupije, gdje se na poseban način spajaju prošlost, sadašnjost i budućnost hrvatskoga naroda, ljepota kulture i svjedočanstvo vjere.

Sveti Oče, s puninom svoje duše pozdravljam Vas u ime biskupa, prezbitera i đakona, redovnika i redovnica, bogoslova i sjemeništara, redovničkih kandidata i kandidatica koji su ovu prvostolnicu uresili svojom prisutnošću. Pozdravljam Vas i u ime onih koji večeras nisu mogli biti s nama, a molitvom obogaćuju ovu zajednicu i dijele s nama iskustvo otajstva poziva. Sada smo okupljeni kako bismo zajedno slavili večernju molitvu Crkve. Sveti Oče, u zajedništvu vjere i molitve ponavljamo Vam večeras riječi što ih je učenik u Evanđelju uputio Isusu: Nauči nas moliti (usp. Lk 11,1).

Ovo sveto mjesto molitve nije Vam nepoznato. S ponosom se spominjemo kako ste u ovoj katedrali s nama bili i prije deset godina (u studenome 2001.) te predvodili svetu misnu žrtvu prigodom dvadesete obljetnice smrti kardinala Franje Šepera, Vašega prethodnika u službi prefekta Kongregacije za nauk vjere. Njegovi zemni ostaci, kao i njegovog nasljednika na službi zagrebačkog nadbiskupa kardinala Franje Kuharića, uz zemne ostatke drugih pastira ove Crkve, u ovoj prvostolnici čekaju dan uskrsnuća. U vjeri znamo da su oni večeras s nama i da se zajedno s nama raduju što ste došli pomoliti se na grobu blaženoga Alojzija Stepinca, onoga Kristova pastira koji ne prestaje privlačiti ljudska srca i usmjeravati korake Crkve, nadahnjivati za dobro i svijetliti istinom. Njegova prisutnost i svježina svjedočenja Krista ne blijedi. Štoviše, vjernici ovu kated-

ralu rado nazivaju «Stepinčevom katedralom», a njegov život, žrtva i smrt ostaju za nas zalag pouzdanja u Gospodina.

Sveti Oče, ovo je prigoda da Vam zahvalimo i za dar *Svećeničke godine* koja je u našoj Crkvi bila bogata sadržajima i koja je hrvatske svećenike u travnju prošle godine u dojmljivo velikom broju okupila u ovoj katedrali, kako bismo zahvalili Bogu za svoj poziv i molili snagu da vjernije slijedimo Krista.

Sveti Oče, dopustite mi da budem glasnik i jedne čestitke. Okupljeni u znaku Kristova svećeništva, čestitamo Vam šezdesetu obljetnicu Vašega svećeničkog ređenja! Tih šezdeset godina ne odnosi se samo na Vaš život, jer one su zahvatile brojne živote, a po Petrovoj službi i svakoga katoličkoga vjernika te mnoštvo ljudi dobre volje. Ta obljetnica svjedoči što sve Božji Duh čini od ljudskoga života i kako je lijepo živjeti u okrilju njegove milosti. Čast nam je i veliko zadovoljstvo što Vam je možemo izreći u Zagrebu, znajući da odjek ove čestitke seže mnogo šire.

Sveti Oče, želim Vam zahvaliti za svu Vašu ljubav koju ste i ovim pohodom očitali prema nama. Ljudski je govor preslab, da bi se njime moglo izreći sve što ova zajednica večeras nosi u sebi. Zato svoje misli i osjećaje povjeravamo molitvi; svoje nakane Bogu i zagovoru nebeske Majke, kao i zagovoru blaženoga Alojzija, za čije proglašenje svetim ustrajno molimo, željno iščekujući dan njegove kanonizacije.

Sveti Oče, zbog Vaše prisutnosti svodovi ove prvostolnice večeras su preniski, a srca i domovi hrvatskih ljudi preuski da prime obilje radosti. Hvala Vam na tome daru, predragi naš Sveti Oče!

Na kraju pozdrava kardinal Bozanić predao je Papi dar Zagrebačke nadbiskupije, presliku ikone Majke Božje od Kamenitih vrata koji je prema izvorniku izradio Boris Grković. Papa je kardinalu darovao kalež.

NAGOVOR SVETOGA OCA BENEDIKTA XVI. U ZAGREBAČKOJ KATEDRALI

Draga braćo u biskupstvu

i u svećeništvu,

Draga braćo i sestre!

Zahvaljujem Gospodinu za ovaj molitveni susret, koji mi omogućuje doživjeti poseban trenutak zajedništva s vama, biskupi, svećenici, posvećene osobe, bogoslovi i sjemeništarci, novaci i novakinje. Od srca vas pozdravljam te vam zahvaljujem za svjedočanstvo koje dajete Crkvi kao što su to učinili toliki Pastiri i Mučenici u ovoj zemlji od svetog Dujma sve do blaženog kardinala Stepinca, ljubljenog kardinala Kuharića i mnogih drugih.

Hvala uzoritom kardinalu Josipu Bozaniću na lijepim riječima koje mi je uputio. Ovu se večer želimo u molitvi i pobožnosti prisjetiti blaženoga Alojzija Stepinca, neustrašivoga pastira, primjera apostolskog žara i kršćanske čvrstoće, čiji herojski život još i danas prosvjetljava vjernike hrvatskih biskupija, podržavajući ih u vjeri i crkvenom životu. Zasluge toga nezaboravnoga Biskupa bitno proizlaze iz njegove vjere: u svojem je životu uvijek čvrsto upravljao pogled na Isusa i Njemu se uvijek suobličavao, sve do toga da je postao živa slika Krista, pa i Krista patnika. Upravo zahvaljujući njegovoj čvrstoj kršćanskoj savjesti, znao se oduprijeti svakom totalitarizmu, te u vrijeme nacističke i fašističke diktature postao braniteljem Židova, pravoslavnih i svih progonjenih, a potom, u doba komunizma, «odvjetnik» svojih vjernika, napose mnogih progonjenih i ubijenih svećenika. Da, postao je «branitelj» Boga na ovoj zemlji, jer je postojano branio istinu i pravo čovjeka da živi s Bogom.

«Jednim uistinu prinosom [Krist] zasvagda usavrši posvećene» (Heb 10,14). Ovaj izričaj iz *Poslanice Hebrejima*, malo prije naviješten, poziva nas da promatramo lik blaženoga kardinala Stepinca sukladno s Kristovim «likom» i njegovom Žrtvom. Kršćansko mučeništvo je zapravo najviša mjera svetosti, ali to jest uvijek i samo zahvaljujući Kristu, po njegovu daru, kao odgo-

vor na njegov prinos koji primamo u Euharistiji. Blaženi Alojzije Stepinac odgovorio je svojim svećeništvom, svojim biskupstvom, svojom žrtvom života: jednim jedincatim «da» sjedinjenim s onim Kristovim. Njegovo mučeništvo označava vrhunac nasilja usmjerenih protiv Crkve tijekom užasnoga razdoblja komunističkoga progona. Hrvatski katolici, a posebno kler, bili su predmetom mučenja i sustavnih nasilja, koji su išli za tim da razore katoličku Crkvu, počevši od najvišeg mjesnog Autoriteta. Ono posebno teško doba obilježio je jedan naraštaj biskupa, svećenika i redovnika, spremnih umrijeti da ne bi izdali Krista, Crkvu i Papu. Narod je vidio da svećenici nisu nikad gubili vjeru, nadu, ljubav, te su tako ostali uvijek sjedinjeni. To jedinstvo objašnjava ono što je ljudski neobjašnjivo: da tako kruti režim nije mogao slomiti Crkvu.

I danas je Crkva u Hrvatskoj pozvana na jedinstvo kako bi se suočila s izazovima u promijenjenom društvenom okružju, nalazeći misionarskom spremnošću nove putove evangelizacije, posebice u službi mladim naraštajima. Draga braćo u biskupstvu, želio bih ohrabriti prije svega vas u obavljanju vaše službe. Što budete više djelovali u plodnom suglasju među sobom i u zajedništvu s Petrovim Nasljednikom, to ćete se više moći suočavati s teškoćama našega vremena. Uz to je važno da se ponajprije biskupi i svećenici trajno zauzimaju za pomirenje među podijeljenim kršćanima kao i među kršćanima i muslimanima, nasljeđujući Krista koji je mir naš. Svojim svećenicima ne propustite davati jasne duhovne, doktrinalne i pastoralne naputke. Crkvena zajednica doista u sebi sadrži zakonite različitosti, no ipak ne može vjerno svjedočiti Gospodina ako nema zajedništva njezinih članova. To od vas zahtijeva budno služenje u dijalogu punom ljubavi, ali i jasnoće i čvrstoće. Draga braćo, prianjati uz Krista znači «čuvati njegovu riječ» u svim okolnostima (usp. Iv 14, 23).

S tim u vezi blaženi se kardinal Stepinac ovako izrazio: «Jedno od najvećih zala našega vremena jest osrednjost u pitanjima vjere. Nemojmo si umišljati... Ili jesmo ili nismo katolici. Ako jesmo, onda se to mora očitovati na svim područjima našega života» (*Omelia nella Solennità dei SS. Pietro e Paolo*, 29 giugno 1943). Moralni se nauk Crkve, danas često neshvatljiv, ne može odvojiti od Evanđelja. Upravo na Pastire spada da ga pouzdano nude vjernicima, kako bi im pomogli procijeniti svoje osobne odgovornosti, sklad između njihovih odluka i zahtjeva vjere. Tako se napreduje u onom nužnom «kulturalnom zaokretu», da bi se promicala kultura života i društvo po mjeri čovjeka.

Dragi svećenici – posebno vi župnici – poznata mi je važnost i mnogovrsnost vaših obveza, u doba kad se nedostatak svećenika počinje snažno osjećati. Potičem vas da ne klonete duhom, nego da ostanete budni u molitvi i u duhovnom životu da biste plodnosno mogli ispunjavati vaše služenje: naučavajući, posvećujući i vodeći sve koji su povjereni vašoj brizi. Velikodušno primajte one koji kucaju na vrata vašega srca, nudeći svakome darove koje vam je božanska dobrota povjerila. Ustrajte u zajedništvu sa svojim biskupom i u međusobnoj suradnji. Hranite svoje brižno zauzimanje na izvorima Svetoga pisma, Sakramenata, neprestane hvale Bogu, otvoreni i poučljivi djelovanju Duha Svetoga; tako ćete biti učinkoviti djelatnici nove evangelizacije na koju ste pozvani da je ostvarite zajedno s vjernicima laicima, skladno i bez miješanja onoga što ovisi o zaređenom službeniku s onim što pripada sveopćem svećeništvu krštenih. Neka vam na srcu bude briga za duhovna zvanja: trudite se svojim oduševljenjem i vjernošću prenijeti živu želju da se velikodušno i bez oklijevanja odgovori Kristu, koji poziva na najdublje sjedinjenje s Njime, Glavom i Pastirom.

Dragi redovnici i redovnice, Crkva mnogo očekuje od vas koji imate poslanje svje-

dočenja u svakom vremenu onaj «način života koji je Isus, kao najuzvišeniji od posvećenih i misionar Oca za njegovo Kraljevstvo, prigrlio i ponudio učenicima koji su ga slijedili» (Esort. Ap. *Vita consecrata*, 22). Neka Bog bude uvijek vaše bogatstvo: dopustite mu da vas oblikuje kako bi današnjem čovjeku pokazao jasnim pristajanje uz prave vrijednosti svetosti, istine, ljubavi Oca nebeskoga. Potpomognuti milošću Duha, govorite ljudima jezikom života koji je preobražen uskrsnom novošću. Sav vaš život postat će tako znak i služenje posvećenju koje je svaki kršćanin primio kad je priteglavljen Kristu.

Vama mladima, koji se pripravlimate za svećeništvo ili za posvećeni život, želim ponoviti da božanski Učitelj neprestano djeluje u svijetu i govori svakom pojedinom od onih koje je izabrao: «Slijedi me» (Mt 9,9). Taj poziv zahtijeva svakodnevnu potvrdu odgovora ljubavi. Neka vaše srce bude uvijek spremno! Herojsko svjedočanstvo blaženoga Alojzija Stepinca neka nadahne obnovu duhovnih zvanja među mladim Hrvatima. A vi, draga braćo u biskupstvu i svećeništvu, svakako nastojte dati mladima u sjemeništimama i novicijatima uravnoteženi odgoj, koji će ih pripremiti na služenje utkano u društvo našega vremena, zahvaljujući ozbiljnosti i dubini njihova duhovnoga života i studija.

Ljubljena Crkvo u Hrvatskoj, preuzmi ponizno i smjelo zadaću da budeš moralna savjest društva, «sol zemlje» i «svjetlo svijeta» (usp. Mt 5,13-14). Budi uvijek vjerna Kristu i njegovu Evanđelju, u društvu koje nastoji relativizirati i sekularizirati sve slojeve života. Budi boravište radosti u vjeri i nadi.

Predragi! Neka blaženi kardinal Alojzije Stepinac i svi Sveti vaše zemlje posreduju za vaš narod a Majka Spasiteljeva neka vas štiti! S ljubavlju udjeljujem vama i čitavoj Crkvi u Hrvatskoj svoj apostolski blagoslov. Amen. Hvaljen Isus i Marija!

 Dijelove nagovora Papa je čitao na hrvatskome jeziku, a one koje je čitao na talijanskome u hrvatskom je prijevodu čitao dr. Josip Šalković. Nakon Papina nagovora podržanog dugim i oduševljenim pljeskom, okupljeni u katedrali neko su vrijeme ostali u tišini razmatrajući nad Božjom riječju i poticajima Svetoga Oca. Večernja je završena zaključnom molitvom. Na kraju Večernje, Papa se uputio prema mjestu na kojem se čuvaju ostaci tijela blaženoga Alojzija Stepinca te se ondje, kleknuvši, zadržao u

molitvi. Kroz to vrijeme svi su prisutni molili u tišini. Dok se Sveti Otac vraćao prema katedrali, zajednica, predvođena zborom pjevača, pjevala je himan u čast blaženoga Alojzija Stepinca. Papa je potom svim okupljenima udijelio apostolski blagoslov. Svi prisutni su ostali neko vrijeme u katedrali da pozdrave Svetoga Oca koji je zatim kroz katedralu otišao u Nadbiskupski dvor u službeni posjet svome domaćinu zagrebačkome nadbiskupu i metropolitu kardinalu Josipu Bozaniću.

PAPIN POSJET KARDINALU JOSIPU BOZANIĆU U NADBISKUPSKOME DVORU U ZAGREBU

Za susreta s papom Benediktom XVI. u Nadbiskupskome dvoru u Zagrebu nakon molitve Večernje u katedrali, zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić darovao je Papi, kao njegov domaćin u ime Zagrebačke nadbiskupije, jedan primjerak Misala Zagrebačke Crkve iz 1511. U Metropolitanskoj knjižnici ima više takvih primjeraka, multiplikanata originala, a još se nekoliko njih čuvaju u drugim zbirkama u Hrvatskoj. O identitetu knjige može se saznati iz nekoliko napomena koje su otisnute na prednjoj i stražnjoj stranici. Tako se u prednjemu dijelu nalazi rubrika koja govori o tome da je to misal prema rubrikama Zagrebačke Crkve, odobren u doba biskupa Luke (Baratina), tiskan u Veneciji 1511. (a tiskanje je počelo 1509.) s notama i likovnim prikazima.

Osim Misala Zagrebačke Crkve, kardinal Josip Bozanić darovao je Svetomu Ocu unikatno nalivpero. Papa je autor tisuća ispisanih stranica teoloških promišljanja i radova, koji su uvelike utjecali na život i oblikovale misao Crkve posljednjih četrdeset godina. To pokazuje i natpis posvete uz nalivpero: «Scribere ausus est». («Pisanje je odvažnost») Misao je to sv. Augustina, naučitelja Crkve i jednoga od najplodnijih autora krš-

ćanske književnosti, na čija se djela i papa Benedikt rado vraća, na njima nadahnjuje, promičući nauk Crkve. Za izradu unikatnoga nalivpera odabrana je TOZ Penkala, kako bi se i u samome daru jasno iščitavao spomen na Hrvatsku. Ime Penkala pronosi hrvatsku kulturu i ostavlja «hrvatski trag» i onda kada pero ispisuje riječi na drugim jezicima. Tako inovator Slavoljub Penkala trajno pronosi slavu hrvatske domovine. Nalivpero je osmislio tehnolog Miroslav Pažanin, a izrađeno je u dva primjerka. Jedno je dar Svetomu Ocu, a drugo, kojim se Sveti Otac upisao u spomen-knjigu Zagrebačke nadbiskupije, ostaje u Zagrebačkoj nadbiskupiji kao spomen na pohod pape Benedikta XVI. Hrvatskoj i na njegov boravak u Nadbiskupskome dvoru.

Papa se zatim fotografirao s bogoslovima i njihovim poglavarima.

U nedjelju popodne, prije odlaska, Papa je primio i Franju Toljanića i Slavka Zahiju iz Vrbnika, predstavnike udruge «Žlahtina» koja je prigodom Papinog dolaska i prvog Nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji darovala vino pod nazivom «Vinum familias».

ZAVRŠETAK APOSTOLSKOG POHODA PAPE BENEDIKTA XVI. HRVATSKOJ

Papa Benedikt XVI. završio je 5. lipnja dvodnevni apostolski pohod Hrvatskoj održan pod geslom «Zajedno u Kristu». Zbog olujnog nevremena koje je zahvatilo područje Zračne luke Zagreb, otkazan je svečani protokol oprostaja. Sveti Otac kratko se na odlasku oprostio s visokim državnim i crkvenim dužnosnicima u hangaru zračne luke; hrvatskim biskupima na čelu s predsjednikom HBK đakovačko-osječkim nadbiskupom Marinom Srakićem te državnim izas-

lanstvom na čelu kojega su bili predsjednik Ivo Josipović, predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić i predsjednica Vlade Jadranka Kosor. Razmijenjeni su oproštajni govori koji nisu pročitani, a Papu su do zrakoplova dopratili njegov domaćin zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić i generalni tajnik HBK i glavni koordinator organizacijskog odbora HBK za pripremu i praćenje Papina pohoda mons. Enco Rodinis.

OPROŠTAJNI GOVOR SVETOG OCA

Gospodine Predsjedniče,
uglednici iz vlasti,
draga Braćo u biskupstvu,
braćo i sestre u Gospodinu!

Moj je pohod vašoj zemlji došao do kraja. Premda kratak, bio je bogat susretima, koji su mi omogućili osjetiti dio vas, vaše povijesti te su mi pružili prigodu da hodočastičku Crkvu u Hrvatskoj utvrdim u vjeri u Isusa Krista, jedinoga Spasitelja.

Tu vjeru, koja je doprla do vas hrabrim i vjernim svjedočenjem tolike vaše braće i sestara, od kojih neki nisu oklijevali umrijeti za Krista i njegovo Evanđelje, doživio sam živom i iskrenom. Podajmo Bogu hvalu za obilne darove milosti koje bogato raspoređuje u svagdašnjem hodu svoje djece! Želim zahvaliti svima koji su sudjelovali u pripravi kako bi ovaj moj posjet protekao u redu.

Na pameti i u srcu nosim žive dojmove ovih dana. Skladno i proživljeno je bilo jutrošnje sudjelovanje na svetoj Misi u prigodi Nacionalnoga dana obitelji. Jučerašnji susret u Hrvatskom narodnom kazalištu omogućio mi je da s predstavnicima građanskoga društva i vjerskih zajednica podijelim neka razmišljanja.

Potom su mi, tijekom dirljivog molitvenoga bdijenja, mladi pokazali svijetlo lice Hrvatske, okrenuto prema budućnosti, obas-

jano živom vjerom poput plamena dragocjene svjetiljke, koji je primljen od otaca i koji zahtijeva ga da se čuva i hrani duž puta. Molitva na grobu blaženoga kardinala Stepinca podsjetila nas je, na osobit način, na sve one koji su trpjeli – a i danas trpe – zbog vjere u Evanđelje. Nastavimo moliti zagovor toga neustrašivoga svjedoka uskrsloga Gospodina, kako bi svaka žrtva, svaka kušnja, koje prinosimo Bogu iz ljubavi prema njemu i braći, mogle biti kao pšenično zrno koje, pavši na zemlju, umre da donese plod.

Razlog je moje radosti što sam vidio koliko je danas još uvijek živa kršćanska predaja u vašem narodu. Rukom sam je dotaknuo osobito u toplom dočeku što mi ga je narod iskazao, a kao što je to učinio i tijekom tri posjeta blaženoga Ivana Pavla II., prepoznajući u posjetu Petrova Nasljednika, onoga koji dolazi utvrditi braću u vjeri. Ova crkvena životnost, koju valja očuvati i ojačati, sigurno će proizvesti svoje pozitivne učinke na svekoliko društvo, zahvaljujući suradnji Crkve i javnih ustanova, za koju želim da bude uvijek jasna i plodna.

U ovo vrijeme, kad se čini da nedostaju čvrsta i sigurna uporišta, neka kršćani, ujedinjeni «zajedno u Kristu», ugaonom kamenom, mognu, poput duše nacije, nastaviti izgrađivati državu pomažući joj u razvoju i boljitku.

Vraćajući se u Rim, sve vas povjeravam u Božje ruke. On, darovatelj svakoga dobra i beskrajna providnost, neka uvijek blagoslivlja ovu zemlju i hrvatski narod te udijeli mir i napredak svakoj obitelji.

Neka Djevica Marija bdi nad povijesnim putom vaše domovine kao i nad putom čitave Europe i neka vas također prati moj apostolski blagoslov, koji vam od srca udjeljujem.

PASTORALNA PRIPREMA OBITELJI U BISKUPIJI KRK ZA PRVI NACIONALNI SUSRET HRVATSKIH KATOLIČKIH OBITELJI I SUSRET SA SVETIM OCEM

Već u vrijeme Došašća 2010. godine sastavljena je i razaslana po župama sličica s «Molitvom Svetoj Obitelji» koja se molila na kraju svake mise u župama Biskupije Krk. Ista je molitva korištena i kao okosnica za pripremu daljnjeg pastoralnog materijala za rad s djecom, mladima i obiteljima. Priprema je podijeljena u tri razdoblja: predkorizmeno, korizmeno i uskrsno.

Za predkorizmeno vrijeme stavljen je naglasak na pohod euharistijskom Svetoostajstvu ili klanjanje, za što je tiskana i prigodna knjižica koja je poslana župama i redovničkim zajednicama naše biskupije. Knjižica se koristila u zajedničkom klanjanju župnih zajednica, a budući da je bila ostavljena u crkvama i u drugo vrijeme, vjernici su je mogli koristiti i u osobnoj pobožnosti i klanjanju pred Presvetim. Klanjanja su pripremljena uz pomoć istinitih, poticajnih i suvremenih obiteljskih priča koje je na temelju vlastitih iskustava rada s obiteljima sastavio, sada već umirovljeni, milanski nadbiskup, kardinal Carlo Maria Martini.

Za korizmeno je pak vrijeme pripremljena knjižica s križnim putem koji je posebno bio obilježen obiteljskom tematikom.

Za mjesec svibanj pripremljena je tzv. Obiteljska krunica sa svim otajstvima, koja se također molila po župama i samostanima na redovitim svibanjskim pobožnostima ili u osobnoj molitvi vjernika.

Prigodnim materijalima pripremala su se i djeca. Ona su, upućena od svojih vjeroučitelja, za pohod Svetog Oca prikazivala razne molitve i žrtvice koje su simbolično ubacivala u kartonsku kućicu koja je predstavljala njihove obitelji koje se pripremaju za Papin dolazak. U predkorizmeno su se vrijeme vježbala u poslušnosti roditeljima, u korizmeno vrijeme u marljivosti u školskim i drugim obavezama, a u uskrsno vrijeme u izbjegavanju svega što je zlo i što vodi u ovisnost. Ta su razdoblja bila predstavljena trima prozorima na «obiteljskoj kućici».

Pripremu za dolazak Svetog Oca činilo je i tzv. «duhovno cvijeće» koje se prikazivalo za uspješnost Papinog pastirskog pohoda Hrvatskoj. Zabilježeno je tako na području naše biskupije ukupno 11.300 svetih misa, 22.770 krunica, 37.056 raznih molitava, 6810 klanjanja, 4.950 križnih puteva i 9.959 raznih žrtvi i odricanja.

Na pobožnosti križnog puta petkom i nedjeljom, te na svibanjskim pobožnostima petkom, u crkvama se sakupljala milostinja u svrhu pomoći potrebnih obitelji.

Neposredniju pripremu za prvi Nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji prolazile su obitelji članice župskih obiteljskih zajednica. Za njihovu su se pripremu koristile kateheze dobivene iz Ureda HBK za obitelj, pripremljene posebice za ovu svrhu.

INTERVJUI KOJE JE MONS. VALTER ŽUPAN DAO PRIGODOM
PRVOG NACIONALNOG SUSRETA HRVATSKIH KATOLIČKIH OBITELJI
5. LIPNJA 2011. U ZAGREBU

Biskup Valter Župan, predsjednik Vijeća HBK za obitelj dao u ovoj prigodi intervjue:

- Hrvatskom katoličkom radiju u dva navrata;
- novinaru Goranu Pandži intervju za «Vjesnik» od subote i nedjelje, 14. i 15. svibnja;
- 20. svibnja poslao pisani intervju na talijanskom jeziku za Osservatore Romano novinaru Nicola Gori;
- 24. svibnja u Rimu u auli Pavla VI. za Vatikanski radio na talijanskom i hrvatskom jeziku novinarki Giada Aquilino;
- 31. svibnja telefonskim putem dao intervju novinaru Francesco del Mas za talijanske novine «Avvenire»;

- 1. lipnja održao konferenciju za tisak u Zagrebu, Kaptol 22;
- 3. lipnja novinarki Anne Preckel njemačke sekcije radio Vatikana trebao je dati intervju na talijanskom jeziku u Zagrebu; zbog iznenadne spriječenosti novinarki Preckel, ovaj intervju nije realiziran;
- 5. lipnja na hipodromu u Zagrebu dao uživo pred kamerama intervju novinarki Barbara Castelli za CTV Vatikanu televizijski.
- 6. lipnja dao Radio Vatikanu uživo u 13.15 sati komentar i dojmove o posjetu Svetog Oca Hrvatskoj prigodom Prvoga susreta hrvatskih katoličkih obitelji.

ZAHVALA

Nakon svete mise prigodom prvoga Nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji na hipodromu u Zagrebu, u nedjelju 5. lipnja, naš je biskup mons. Valter Župan od mnogih biskupa, svećenika i vjernika laika, naročito mladića i djevojaka te očeva i majki iz čitave Hrvatske i inozemstva, u osobnom kontaktu, telefonskim i pisanim putem primio izraze podrške i zadovoljstva za riječi zahvale koje je kao predsjednik Vijeća HBK za obitelj i kao predsjednik Pododbora za pripremu programa ovoga nacionalnog obiteljskog susreta u ime svih vjerničkih obitelji uputio svetom ocu Benediktu XVI.

Biskup ovim putem svima zahvaljuje na toplim izrazima zahvalnosti, podrške i solidarnosti.

DOKUMENTI

PORUKA PAPE BENEDIKTA XVI. ZA SVJETSKI MISIJSKI DAN 2011.

«Kao što mene posla Otac i ja šaljem vas» (Iv 20, 21)

Prigodom Jubileja dvijetisućite sluga Božji Ivan Pavao II., na početku novog tisućljeća kršćanske ere, snažno je potvrdio nužnost obnovljenog zauzimanja da se svima donese navještaj evanđelja «istim oduševljenjem koje je bilo vlastito kršćanima prvoga sata» (Apost. pismo *Novo millennio ineunte*, 58). To je najdragocjenija služba koju Crkva može dati čovječanstvu i svakom pojedincu koji traži duboke razloge da živi u punini vlastiti život. Zato taj isti poziv odjekuje svake godine u proslavi Svjetskog misijskog dana. Nепrestano naviještanje evanđelja, naime, oživljuje i Crkvu, njezin žar, njezin apostolski duh, obnavlja njezina pastoralne metode da bi bile sve prikladnije novim prilikama – također onima koje zahtijevaju novu evangelizaciju – i nadahnute misionarskim poletom: «Misija obnavlja Crkvu, učvršćuje vjeru i kršćanski identitet, ulijeva novi žar i daje nove poticaje. Vjera se snaži dok se daje! Nova evangelizacija kršćanskih naroda naći će nadahnuće i potporu u poslu sveopćeg poslanja» (Ivan Pavao II., *Redemptoris missio*, 2).

Podite i naviještajte

Taj cilj nēprestano oživljava slavljenje liturgije, navlastito euharistije, na kraju koje uvijek iznova odjekuje poslanje uskrsloga Isusa apostolima: «Pođite...» (*Mt 28, 19*). Liturgija je uvijek poziv 'iz svijeta' i ponovno slanje 'u svijet' da se svjedoči ono što se iskusilo, a to je moć spasenja Božje riječi, moć spasenja Kristova uskrsnog otajstva. Svi oni koji su susreli uskrsloga Gospodina osjetili su potrebu svjedočiti o tome drugima, kako su to učinili učenici iz Emausa. Oni, nakon što su prepoznali Gospodina u lomljenju kruha, «u isti se čas digoše i vratili se u Jeruzalem. Nađoše okupljenu jedanaes-

toricu» i ispriповjediše im što im se dogodilo (*Lk 24, 33-34*). Papa Ivan Pavao II. poziva da budemo «budni i spremni za prepoznavanje njegova lica i za pristupanje našoj braći noseći veliku vijest: 'Vidjeli smo Gospodina!'» (Apost. pismo *Novo millennio ineunte*, 59)

Svima

Navještaj evanđelja namijenjen je svim narodima. Crkva je «po svojoj naravi 'misionarska' jer potječe iz poslanja Duha Svetoga u skladu s naumom Boga Oca» (Drugi vatikanski koncil, dekret *Ad gentes*, 2). To je »milost i vlastiti poziv Crkve, njezin najdublji identitet. Ona postoji zato da evangelizira» (Pavao VI., Apost. pobudnica *Evangeliū nuntiandi*, 14). Shodno tome, ne može se nikada zatvoriti u samu sebe. Ukorenjuje se u određena mjesta da bi se širila dalje. Ona, prianjajući uz Kristovu riječ i pod utjecajem njegove milosti i njegove ljubavi, svojim djelovanjem u punini i danom trenutku postaje prisutna svim ljudima i svim narodima da ih privede k vjeri u Krista (usp. *Ad gentes*, 5). Ta zadaća nije izgubila na svojoj urgentnosti. Štoviše, «misija Krista Otkupitelja, povjerena Crkvi, još uvijek je daleko od svog ispunjenja. Pogledamo li čovječanstvo općenito, na samom kraju drugog tisućljeća od njegova dolaska, vidimo da je ta misija još uvijek na svojim počecima i da se moramo svim silama staviti u njenu službu» (Ivan Pavao II., *Redemptoris missio*, 1). Ne možemo mirno prijeći preko činjenice da, i nakon dvije tisuće godina, još uvijek postoje narodi koji ne poznaju Krista i nisu još uvijek čuli njegovu poruku spasenja.

Usto, sve je više onih koji su evanđelje zaboravili i napustili, premda im je ono naviješteno, ne prepoznaju se više u Crkvi; a i

mnoge sredine, također u tradicionalno kršćanskim društvima, odupiru se otvaranju riječi vjere. U tijeku je kulturna promjena, kojoj doprinose također globalizacija, misaoni pokreti i vladajući relativizam, promjena koja vodi k mentalitetu i načinu života koji ne uzimaju u obzir evanđeosku poruku, kao da Bog ne postoji i koji veličaju težnju blagostanju, lakoj zaradi, karijeri i uspjehu kao svrsi života, također nauštrb moralnih vrijednosti.

Suodgovornost svih

Opće poslanje uključuje svakoga, sve i uvijek. Evanđelje nije isključivo dobro onoga koji ga je primio, već je dar koji se mora dijeliti, lijepa vijest koju treba donositi. I taj dar-obaveza je povjerena ne samo nekima, već svim krštenima koji su »rod izabrani... sveti puk, narod stečeni da naviještate silna djela Onoga koji vas iz tame pozva k divnom svjetlu svojemu« (1 Pt 2, 9).

Ono uključuje također sve vrste djelovanja. Pozornost i surađivanje u evangelizacijskom djelu Crkve u svijetu ne mogu se ograničiti na neke trenutke ili posebne prigode, niti ih se jednako tako smije smatrati jednom od mnogih pastoralnih aktivnosti: misionska dimenzija Crkve je bitni vidik i zato ga treba uvijek imati na umu. Važno je da bilo pojedini krštenici bilo crkvene zajednice pokazuju zanimanje za to poslanje ne samo povremeno i neredovito, već stalno, kao oblik kršćanskog života. Sam Misijski dan nije izdvojeni trenutak u godini, već je dragocjena prigoda da se zaustavimo u razmišljanju odgovaramo li i kako na misijski poziv; to je bitan odgovor za život Crkve.

Globalna evangelizacija

Evangelizacija je složeni proces i obuhvaća različite sastavnice. Misijska je animacija, od svih njih, uvijek osobitu pozornost davala solidarnosti. To je također jedan od ciljeva Svjetskog misijskog dana, koji, posredstvom papinskih misijskih djela, potiče na pomoć za ostvarivanje evangelizacijskih zadaća na misijskim područjima. Riječ je o

podupiranju institucija koje su nužne za utvrđivanje i jačanje Crkve preko kateheta, sjemeništa, svećenika; kao i davanju vlastitog doprinosa poboljšanju uvjeta života osoba u zemljama u kojima vlada najveće siromaštvo, neishranjenost navlastito djece, bolesti, pomanjkanje zdravstvenih službi i službi za obrazovanje. I to spada u poslanje Crkve. Naviještajući evanđelje, ona uzima k srcu ljudski život u punom smislu. Neprihvatljivo je, govorio je sluga Božji Pavao VI., da se u evangelizaciji izostave teme koje se tiču promicanja čovjeka, pravednosti, slobode od svakog oblika tlačenja, naravno u poštivanju autonomije političke sfere. Ne zanimati se za vremenite probleme ljudskog roda značilo bi «zaboraviti lekciju iz evanđelja o ljubavi prema bližnjemu koji pati i koji je u potrebi» (Apost. pobudnica *Evangeliæ nuntiandi*, 31.34); to ne bi bilo u skladu s ponašanjem Isusa, koji je «obilazio [...] sve gradove i sela učeći po njihovim sinagogama, propovijedajući Evanđelje o Kraljevstvu i liječeći svaku bolest i svaku nemoć» (Mt 9, 35).

Tako, suodgovornim sudjelovanjem u poslanju Crkve, vjernik postaje graditelj zajedništva, mira i solidarnosti koje nam je Krist dao te surađuje u ostvarivanju Božjeg nauma spasenja prema ljudskom rodu. Iza zove s kojima se ona suočava pozivaju kršćane da kroče zajedno s drugima, a misija ja sastavni dio toga hoda sa svima. U njoj nosimo, premda u glinenim posudama, naš kršćanski poziv, neprocjenjivo blago evanđelja, živo svjedočanstvo Isusa umrla i uskrsla, kojeg se susreće u Crkvi i u kojeg se vjeruje u Crkvi.

Neka Misijski dan oživi svima želju i radost da «idemo» ususret čovječanstvu noseći svima Krista. U njegovo vam ime od srca udjeljujem apostolski blagoslov, napose onima koji se najviše trude i trpe za evanđelje.

Iz Vatikana, 6. siječnja 2011., svetkovina Bogojavljenja

Benedikt XVI.

PORUKA ZA NEDJELJU TURIZMA 2011

- VI. VAZMENA NEDJELJA, 29. SVIBNJA 2011. -

Nedjelja turizma naviješta blizinu ljetne turističke sezone na našem podneblju. Ona želi biti podsjetnik našoj živoj Crkvi da je turistička sezona svake godine, pa i ove, za nju ozbiljan izazov pred kojim se ona mora odgovorno postaviti. Turizam kao društvena pojava vrlo velikih i značajnih razmjera ne može ne biti objekt njezine brige i pažnje općenito, ali pogotovo onda i ondje gdje i kada on postane glavno obilježje društvenog života jedne sredine, a to je kod nas upravo ljetna turistička sezona.

Znano je da ta društvena pojava ima dva lica koja su neodjeljiva, jednako važna i uzajamno ovisna, i tek zajedno pružaju cjelovitu sliku 'ljudskoga' u panorami turističkog zbivanja bilo gdje i bilo kada. To su s jedne strane domaći ljudi u ulozi gostoprimaca koji predstavljaju relativno stabilni segment svake turističke sezone i turističkog okruženja i, s druge strane, gosti svih mogućih profila i provenijencije, segment koji je upravo određen mobilnošću i specifičnom dinamikom.

Zanimljivo je uočiti da je interes društvenih struktura na tom području redovito usmjeren određenom cilju koji će na kraju biti odlučujući faktor u procjeni jedne turističke sezone. To je najuočljivije na koncu sezone kada se ista procjenjuje npr. po broju noćenja, po nacionalnoj strukturi turista i poglavito po prihodu koji je ostavila. Možda se od njih i ne može očekivati da postavljaju neka druga pitanja i traže neke druge odgovore; u svakom slučaju, gledajući već dosta dugu povijest turizma današnjeg tipa, ne vidi se baš da postoji neki interes koji ne bi bio podređen tim više-manje ekonomskim kriterijima.

Spominjemo to zato jer želimo naglasiti da si Crkva, ne obezvređujući spomenute interese, mora postaviti neka druga pitanja koja ne pripadaju području ekonomije i financija nego području ljudskosti, a onda i

području crkvenosti i vjere. Stanoviti «ispit savjesti» je tada neminovno potreban, želimo li se kroz turizam «unapređivati» i kao ljudi i kao vjernici. Tako je za svakog kršćanina-gostoprimca najnormalnije upitati se koliko je u radu s gostima bio motiviran koristoljubivošću (potpuno legitimnom!), a koliko čistim altruizmom za što mu je ova djelatnost zasigurno pružala bezbroj prilika i mogućnosti. Isto tako svaki gost nakon povratka kući treba napraviti bilancu svog provedenog odmora, ne samo gledajući u svoj ispražnjeni novčanik, nego i u svoju dušu. Da li se i zašto eventualno nakon provedenog odmora vratio kući jednako umoran, možda još umorniji nego kad je pošao na odmor? Da li je mirniji, sređeniji, vedriji, ljubazniji...? Ima dakako i drugih pitanja toga tipa za obje strane.

Na toj crti dobro je upozoriti da se u cijelom svijetu sve više primjećuje interes gostiju za kulturno i duhovno. Ljudi, čini se, počinju više shvaćati da nisu samo tijelo (koža), nego i duša (psiha) i duh, te da čitavo to 'trojstvo', tj. cijeli čovjek treba odmor, osvježenje, obnovu... To je veliki izazov za gostoprimce. Kvalitetni turizam mora voditi računa o cjelovitom dobru i samo o dobru čovjeka; u protivnom se svrstava u isti red sa onim djelatnostima u svijetu koje se u ime profita ne libe pogaziti moralne kriterije.

Reći će se da mnogi turisti, naročito mlađi «traže» određenu ponudu za koju je svima jasno da je razorna bilo za tijelo, bilo za psihi, bilo za duh. Tragično je teška spoznaja da u turizmu ima ponuda koje zbog profita ili zbog užitka traže takve žrtve bilo na jednoj, bilo na drugoj strani. Dovoljno je podsjetiti na seks-turizam ili na turizam koji bespoštedno uništava okoliš, da ne spominjemo i razne druge vidove, te vrste zabava koje su evidentno razarajuće i ubitačne. To što se kod nas neki takvi vidovi javno ne reklamiraju ne znači da ih i nema. Nijedan

se kršćanin u turizmu ne će upuštati ni u kakvu djelatnost koja bi za njega samoga ili za njegova gosta kao čovjeka i kao vjernika bila štetna. Nema novca kojim bi se tako nešto moglo opravdati.

Turizam nalazi svoje opravdanje u ljudskom društvu upravo zato što pruža niz mogućnosti da se kroza nj čovjek više očovječuje, da raste, da se međusobno oplemenjuje. To je njegov smisao i zato ga treba njegovati i čuvati od abuzusa, jer i on je vrlo 'ranjiv', kao uostalom i razne druge ljudske djelatnosti.

Zato turistička nedjelja potiče sve djelatnike u turizmu da se kroz sezonu čvrsto drže zdravih moralnih kriterija u svom poslu ka-

ko ne bi degradirali turizam na razinu nekih bolesnih društvenih pojava koje degradiraju čovjeka i ne daju mu da ostvari svoj cjeloviti napredak. S druge strane ona potiče sve turiste da krećući na odmor vode računa o svojim tjelesnim, ali i duševnim i duhovnim potrebama, kako bi vrijeme provedenog odmora donijelo blagoslov čitavom njihovom biću, a preko njih i drugima u njihovoj okolini.

*Mons. Ivan Milovan
Biskup porečki i pulski
Predsjednik Odbora HBK
za pastoral turizma*

ODREDBE BISKUPSKOG ORDINARIJATA

Broj: 301/2011.

Krk, 9. svibnja 2011.

IZBOR ČLANOVA BISKUPIJSKOG PASTORALNOG VIJEĆA

Pozivam sve kojih se to tiče da prouče novi Statut Biskupijskog pastoralnog vijeća, priložen ovom dopisu, te da se u smislu Statuta pokrene postupak za izbor članova u to Vijeće budući da je dosadašnjim članovima istekao mandat.

U tom smislu određujem:

1. Dekani, nakon zajedničkog sastanka svećenika svih dekanata na izbornom području, neka dostave potpisanom imena predloženih kandidata vjernika laika s kratkim *curriculum vitae*. Kod toga neka se vodi računa da među kandidatima bude vjeroučitelja, mladića, djevojaka, muževa i žena.

2. Dijecezanski svećenici neka u svakom izbornom području izaberu svoga člana te neka preko dekana dostave potpisanom

ime izabranoga.

3. Predstavnik redovnika u Prezbiterskom vijeću o. Petar Runje pobrinut će se za izbor predstavnika redovnika u Biskupijsko pastoralno vijeće i pismeno javiti potpisanim ime izabranoga.

4. Biskupijski povjerenik za redovnice vlč. Zvonimir Badurina Dudić organizirat će izbor redovnica za Biskupijsko pastoralno vijeće i dostaviti potpisanim imena izabranih.

Gornje se odredbe trebaju izvršiti najkasnije do 25. lipnja 2011.

BISKUP:

✠ Valter, v. r.

STATUT BISKUPIJSKOG PASTORALNOG VIJEĆA***Narav i svrha*****Članak.**

Biskupijskog pastoralno vijeće (u daljnjem tekstu: BPV) savjetodavno je tijelo, čija je zadaća da prema kanonskim propisima, pod vlašću Biskupa istražuje, prosuđuje i predlaže praktične zaključke o onome što se tiče pastoralnog rada u Biskupiji (usp. kan. 511).

Članstvo**Članak 2.**

BPV se sastoji od vjernika koji se odlikuju čvrstom vjerom, dobrim ponašanjem i razbornošću. Članovi BPV-a su klerici, članovi ustanova posvećenog života i osobito vjernici laici (usp. kan. 512 § 1).

Članak 3.

Biskupija se obzirom na izbor članova BPV-a dijeli na tri izborna područja, i to: prvo izborna područje čine dekanati otoka Krka; drugo izborna područje su creski i lošinjski dekanat; treće izborna područje je rapski dekanat.

Članak 4.

Za članove BPV-a svećenici iz svakog izbornog područja preko dekana predlažu Biskupu po devet vjernika laika. Predloženi kandidati moraju već biti članovi Župnog pastoralnog vijeća.

Od predloženih vjernika laika Biskup, vodeći računa o njihovoj apostolskoj zauzetosti, zvanju i društvenom stanju, imenuje članovima BPV-a po tri vjernika laika iz svakog izbornog područja.

Članak 5.

Dijecezanski svećenici biraju po jednoga svoga predstavnika u BPV iz svakoga od tri izborna područja.

Članak 6.

Redovnici koji djeluju na području Biskupije biraju jednoga predstavnika u BPV, dok redovnice biraju dvije predstavnice u BPV.

Članak 7.

Generalni vikar je po službi član BPV-a.

Članak 8.

Biskup može po svom slobodnom izboru imenovati do tri člana u BPV.

Članak 9.

Imenovanim članovima mandat traje pet godina. Ako u međuvremenu netko prestane biti član BPV-a (premještaj iz Biskupije, svojevóljno odustajanje od članstva, nedostatak dobrog ponašanja, smrt), mole na njegovo mjesto ista skupina predložiti novog člana, kome tada traje mandat do isteka mandata drugim članovima Vijeća.

Vodstvo Vijeća

Članak 10.

Predsjednik BPV-a je dijecezanski Biskup. On saziva BPV na zajedničku sjednicu barem jedanput godišnje i određuje da se objavi ono o čemu se raspravljalo (usp. kan. 514).

Članak 11.

Biskup imenuje tajnika BPV-a. Tajnik vodi sve tekuće poslove koji se odnose na BPV, sastavlja zapisnike sa sjednica i u dogovoru s Biskupom animira i koordinira rad BPV-a.

Djelovanje Vijeća

Članak 12.

Za provedbu zaključaka koje BPV donese odgovorni su svi njegovi članovi, pod vodstvom predsjednika i u koordinaciji s tajnikom.

Članak 13.

Kad je Biskupska stolica prazna, prestaje djelovanje BPV-a i potrebno je da ga novi biskup ponovo uspostavi.

Stupanje na snagu

Članak 14.

Ovaj Statut stupa na snagu kad ga potvrdi i objavi dijecezanski Biskup.

Broj: 300/2011.

Krk, 9. svibnja 2011.

Potvrđujem gornji Statut Biskupijskog pastoralnog vijeća i određujem da s današnjim danom stupi na snagu.

BISKUP:

✠ Valter, v. r.

SMJERNICE

ZA DOLIČNO UREĐENJE LITURGIJSKIH SLAVLJA

Liturgija je sveti čin, u kojemu slavimo božanske misterije. U njoj bi sve trebalo poticati na unutarnju klimu vjere i molitve te osobno i zajedničko sudjelovanje svih vjernika. Osjećajući duh vremena i neke pojave koje tome ne doprinose, izdaju se ove smjernice kako bi, na području vladanja sudionika pojedinih slavlja te uređenja i poštivanja svetosti liturgijskog prostora, a uzimajući u obzir važeće dokumente Crkve o ovoj tematici, srca sudionika liturgijskih slavlja usmjerili onamo gdje su prave radosti (usp. zborna molitva 21. nedjelje kroz godinu).

Smjernice su raspoređene u pet naslova. Uređene su tako da se najprije, *u prvom naslovu*, želi pomoći sudionicima liturgijskih slavlja kako bi se u duhu Crkve dolično vladali i ponašali u sakralnom prostoru. *U drugom se naslovu* govori o fotografima i snimateljima liturgijskih slavlja.

Zatim se *u trećem naslovu* donose smjernice koje upućuju na dolično uređenje liturgijskog prostora kako bi i prostor odisao duhom Crkve - Zaručnice koja čeka svoga Zaručnika.

Važan dio, *u četvrtom naslovu*, posvećen je pojedinačnom slavlju svakog sakramenta, u posebnostima njihova liturgijskog slavljenja i obrednosti, uključenih osoba i prostora u kojem se događa pojedino sakramentalno slavlje. Konačno se *u petom naslovu* daju smjernice za doličnu pripremu i odvijanje crkvenog sprovoda.

I. SUDIONICI LITURGIJSKIH SLAVLJA

Crkva će pred početak pojedinog liturgijskog čina, ako nije otvorena tijekom cijeloga dana, biti otvorena na vrijeme.

Vjernike će se pozivati da na vrijeme dođu na liturgijska slavlja te da se pred po-

četak liturgijskih čina zadrže u molitvi i pripravi a nikako u pričanju, te će ih se potaknuti na šutnju i sabranost za vrijeme i nakon određenih liturgijskih slavlja.

Vjernike će se pozivati i odgajati tako da dođu što bliže oltaru a ne zadržavaju se pri dnu crkve, posebno ako u klupama ima mjesta.

Nastojat će se poraditi na ujednačenosti u slavlju pojedinog liturgijskog čina (stav tijela – stajanje, klečanje, sjedenje...), čime se pokazuje da pojedini obred nije privatna čin koji se «obavlja» kako se kome čini i sviđa.

Jedan od uvjeta skladne liturgije je i onaj da svatko u njoj čini ono i samo ono što mu po službi pripada.

Jedan od naglasaka pouke sudionicima u slavlju bit će i onaj o samom obredu i načinu njegova odvijanja, kako svećenik ne bi za vrijeme samog obreda nepotrebnim uputama i razmještanjima sudionika ometao tijek obreda. U tom smislu će se i ministranti i ostali sudionici u liturgiji poučavati i sve više uvoditi u ispravni duh liturgijskih slavlja.

Svećeničke geste prigodom slavljenja liturgijskih čina trebaju biti jasne i odmjerene, a nikako svedene na neki minimum koji nije prepoznatljiv.

Vjernike je potrebno poticati da molitvom i pjesmom aktivno sudjeluju u liturgijskim slavljinama, kao i da sudjeluju na cijelom liturgijskom slavlju, a da ne odlaze prije njegova završetka.

Potruditi se, ako je ikako moguće, da se prikladnim ozvučenjem čuju odgovori sudionika u pojedinom obredu, na pr. roditelja i kumova, prigodom obreda krštenja, zaručnika u sakramentu ženidbe, ređenika za vrijeme obreda ređenja i sl.

Potrebno je, posebno u svečanijim liturgijskim slavljinama (kada su veliki blagdani, blagdani koji predviđaju procesije, sveci zaštitnici župe, posebna prigodna euharistijska slavlja, nedjeljne euharistije u ljetnim

mjesecima i sl.), u župi poraditi na osnivanju službe redara koji će pomoći da se omogući pravilno odvijanje obreda, osobito prilikom procesija u crkvi i izvan nje, i koji će omogućiti turistima razgledavanje crkve prigodom euharistije, upad nepozvanih i neakreditiranih fotografa i snimatelja i sl.

Preporuča se imati osobu koja će u ulozi domaćina ili domaćice pomoći sudionicima pojedinog slavlja. Uloga ove osobe bi bila da bude od pomoći na ulazu u crkvu, da pomogne vjernicima oko zauzimanja mjesta u crkvi, prigodom vjenčanja da bude od pomoći zaručnicima i uzvanicima, da pomogne sudionicima sprovednih obreda u svemu što je potrebno oko snalaženja u crkvenom prostoru itd.

U pripremi svakog sakramenta neće se propustiti vjernike podsjetiti i potaknuti da se novac, koji bi se inače utrošio u prekomjerno cvijeće, može dati u karitativne svrhe ili za potrebe crkve.

Potrebno je naći prikladno vrijeme tijekom godine da se ove upute i pouke prenesu vjernicima na njima razumljiv način, ali nikako u tijeku samog liturgijskog slavlja.

II. FOTOGRAF I SNIMATELJ LITURGIJSKOG SLAVLJA

Fotograf (i snimatelj video zapisa za kojega u ovim smjernicama vrijedi isto ono što i za fotografa) je jedan od onih koji sudjeluju u slavljeničkom činu kao poslužitelj.

Pozvan je da fotografira ili snima određene slavljeničke trenutke pazeći da pritom ne odvraća pozornost sudionika slavlja sa obreda na sebe.

Da bi svoju službu autentično izvršio, potrebno je da ga vodi duh služenja i dostupnosti.

Osim na ono što usko pripada struci fotografiranja, fotograf će pripaziti i na odvijanje liturgije kako bi svojim stavom odražavao poštovanje prema sudionicima slavlja.

U tu je svrhu potrebno držati se ovih smjernica:

- fotograf će se u pripremi za fotografiranje o svemu dogovoriti sa svećenikom ili drugom osobom odgovornom za pripremu slavlja, kako bi mogao intervenirati samo u dogovorenim trenucima.

- treba se prisjetiti da slavlje nije tek vanjska «ceremonija» ili nastup već prvenstveno sveti čin, čin Krista i Crkve, Kristove zaručnice. Zato bi fotograf trebao djelovati sa što većom diskretnošću da ne bi na sebe privlačio pozornost, a odvlačio ju od aktivnog, svjesnog, zajedničkog i nadasve unutarnjeg sudjelovanja vjernika u liturgijskom slavlju.

- ispravan nastup i odijevanje fotografa odraz su dužnoga poštovanja prema svetom činu Crkve.

- tijekom slavlja trebalo bi izbjeći, koliko god je to moguće, kretanja s jednog kraja crkve na drugi. Zbog brzine odvijanja pojedinog obreda, a u nastojanju da se fotoaparatom sve zabilježi, nije uputno trčati po crkvi, neprestano prolaziti ispred oltara ili usred zajednice. Ako su pomaci potrebni, trebali bi se činiti diskretno i svesti na najmanju mjeru. Jednako tako nije dobro kada se fotograf a još više snimatelj, fotoaparatom odnosno kamerom unosi u lice osobi koju fotografira ili snima.

- fotograf će tijekom slavlja pokušati izbjeći nepotrebne razgovore i komentare sa svojim eventualnim suradnicima. Ako aparatura koju koristi stvara privremenu buku, treba se povući u sakristiju ili drugamo kako ne bi odvrtao pozornost.

- upotreba bljeskalice bi trebala biti maksimalno diskretna. Treba izbjegavati jaka fiksna svjetla koja uvelike uznemiravaju i stvaraju zbrku u vjernicima te čine da slavlje više liči na spektakl. Fotograf će imati prethodno znanje o liturgijskom prostoru, o mogućnostima električne i svjetlosne instalacije u mjestu odvijanja slavlja, kako bi se mogao što bolje prilagoditi.

- što se izbora fotografa tiče, prigodom sakramenta krštenja slobodno ga izabiru roditelji krštenika. Slobodan je i izbor fotografa prigodom sakramenta ženidbe (vjenčanja). Kod slavlja prvih pričesti i krizmi potreban je dogovor svećenika i roditelja u izboru fotografa te je potrebno i roditelje i fotografa poučiti o načinu i mogućnostima fotografiranja i snimanja u crkvi. Svakako je potrebno dogovoriti se oko službenog fotografa. Ako ima onih koji privatno slikaju neki dio obreda (roditelji, rodbina, prijatelji), priличи da to čine sa svoga mjesta.

Nikako ne dolikuje da fotografira svećenik, a ni da čini bilo što drugo osim onoga što na njega kao svećenika, predsjedatelja slavlja ili koncelebranta, spada.

III. UREĐENJE LITURGIJSKOG PROSTORA

Oni kojima je određena crkva ili kapela povjerena, neka sa svom ljubavlju nastoje oko njene urednosti i čistoće te neka brinu oko urednosti liturgijskog prostora, liturgijskih predmeta i odjeće te svega čime se služi u liturgiji. Uz to, neka se vjernike pouči da u crkvu dolaze dolično obučeni, posebno u ljetnim mjesecima.

Da bi svi sudionici u određenom slavlju što bolje sudjelovali, potrebno se pobrinuti da liturgijski prostor bude adekvatno osvijetljen i ozvučen, prozračen te, ukoliko je moguće, temperiran (ljeti ohlađen, zimi ugrijan)

Oltar i ambon ne treba koristiti ni za što drugo osim za ono što je liturgijom predviđeno.

Temeljno je pravilo da se pri uređenju crkve treba držati granica ukusa i ljepote, bez pretjerivanja i kiča.

Da bi sudionike slavlja i sam liturgijski prostor te njegov sklad, ljepota i urednost otvarali Bogu, potrebno je voditi računa o sljedećim elementima:

- iz liturgijskog prostora maknuti sve ono što prostor nagrđuje, čini ga kičastim i neu-

kusnim; ukoliko pri dnu crkve postoji stolić za tisak, pobrinuti se da na njemu bude ono što će vjernike izgrađivati u vjeri i sve uredno složeno; sa oglasne ploče (panoa) na koju se stavljaju plakati maknuti one obavijesti koje više nisu aktualne

- potrebno je da se iz crkve maknu stvari koje su se koristile u jednom liturgijskom slavlju ili vremenu dok za drugo slavlje ili vrijeme više nisu potrebne

- prigodom kićenja crkve cvijećem potrebno je zadržati pravu mjeru, ravnati se prema liturgijskim propisima obzirom na liturgijsko vrijeme Crkve, karakter pojedinog slavlja i dr.

- paziti da se cvijećem ne pokriva ono što mora biti vidljivo i što u sebi nosi važnu simboliku, nadasve oltar, svetohranište i ambon, te da cvjetni aranžmani ne smetaju odvijanju liturgije

- cvjetni aranžmani ili ikebane, koje odgovaraju jednom bogoslužnom činu, ne moraju odgovarati i onome slijedećem po redu. Stoga se treba pobrinuti da cvijeće služi primjerenom slavlju pojedinog liturgijskog čina te nije dobro da, na primjer, cvijeće s vjenčanja subotom u tom istom obliku ostane i na nedjeljnoj misi sljedećeg dana jer je nedjeljna već druga liturgija i ima druge naglaske, pa će biti potrebno razmjestiti ga i preraspodijeliti

- pobrinuti se da se cvijeće makne kada počne venuti te da ga se zamijeni svježim,

- nikada se u kićenju liturgijskog prostora koristiti umjetnim cvijećem

- ponekad se uz pojedina slavlja, osim cvijeća, mogu koristiti i neki drugi elementi ukrasa, znakovi ili simboli koji naglašavaju nosivu misao ili poruku Božje riječi u dotičnom slavlju

- u slavlju vjenčanja, prvih pričesti, krizmi ili slavlja svetoga reda ne smije se pretjerivati sa cvijećem nego se cvijećem treba naglasiti ono što je doista bitno (na primjer nikako ne priliči pretjerano kićenje klupa uz

koje zaručnik i zaručnica ili prvopričesnici, krizmanici, ređenici ulaze odnosno izlaze iz crkve jer to nipošto nije jedan od bitnih naglasaka ovih slavlja)

- ako u većim mjestima postoji cvjećarna, na prikladan način poučiti cvjećare kako ukrasiti crkveni prostor i/ili poučiti one koji u župnoj zajednici vrše službu kićenja crkve cvijećem.

Treba poraditi na tome da se i osobama s posebnim potrebama omogući adekvatan pristup crkvi.

IV. SLAVLJE SAKRAMENATA

1. Krštenje

Svećenik će roditelje krštenika ili same krštenike ako su odrasli na jednom od pripremih susreta upoznati s ovim smjernicama, posebno što se tiče tijeka obreda, uređenja crkve i fotografiranja, kao i s ostalim smjernicama Crkve.

Naglasiti važnost župne mise i župne crkve za zajednicu vjernika koja toj zajednici pripada, pa sukladno tome i značaj dijeljenja sakramenata unutar te zajednice i u toj župnoj crkvi, kako to propisuje i kan. 857 Zakonika kanonskog prava. Ukoliko župnik daje dozvolu za krštenje izvan župe, njegova je dužnost izvršiti pouku roditelja i kumova o značenju i važnosti ovog sakramenta za život vjere. Tek će nakon toga izdati dozvolu za krštenje izvan župe.

Ako tijekom godine u župi ima veći broj krštenja, u većim župama, bilo bi dobro opredijeliti se za jednu ili najviše dvije nedjelje u mjesecu kada će se slaviti zajednička krštenja poštujući pritom iznimne slučajeve u kojima nije uputno krstiti pod sv. misom.

Svećenici će pripaziti da predmeti koji se koriste prigodom krštenja budu uvijek uredni i čisti (na primjer posuda u kojoj se blagoslivlja voda, posuda u koju se ulijeva i kojom se kod krštenja polijeva vodom, posuda u kojoj se drži sveto ulje, obrednik krštenja, uskrsna svijeća...).

2. Potvrda

Na jednom od susreta s roditeljima krizmanika potrebno je roditelje upoznati s ovim smjernicama, posebno što se tiče samog obreda, oblačenja, uređenja crkve i fotografiranja, kao i s ostalim smjernicama Crkve

S krizmanicima i njihovim kumovima treba proći obred sakramenta krizme kako bi se isti odvijao skladno i dolično, a sudionici znali što im je, kako i kada činiti.

Potaknuti krizmanike i njihove kumove da budu obučeni dolično, sukladno svetosti obreda i crkvenom prostoru koji se nikako ne smije pretvoriti u «modnu reviju».

Za slavlje krizme treba izabrati one čitače koji i inače, redovito vrše službu čitača u dotičnoj župnoj zajednici.

U nekim je župama običaj da se prigodom krizme, pa čak i vjenčanja, u odijevanju zadržala narodna nošnja. Neka se taj običaj ne zatire ukoliko narodna nošnja nije samo znak minulih vremena i folklora nego i svjesta o kontinuitetu i vrijednosti običaja inkorporiranih u život vjere i radost slavlja.

3. Euharistija

Na svećenike spada briga za čistoću i urednost svega što je za euharistiju potrebno.

Na oltar se ne polaže ništa osim onoga što je propisima predviđeno i što je nužno za slavljenje euharistije.

Prigodom pružanja mira neka se, radi sa-branosti, mir pruži onome desno i lijevo od sebe.

Prigodom primanja pričesti pričesnici prilaze pričestitelju u predviđenom redu, sabrano i pobožno, a prije nego što dođu na red, primjerenom će gestom, poklonom ili naklonom, počastiti Isusa kojega će zamalo primiti pod prilikama kruha.

Posebnu pažnju treba posvetiti samom činu pričesti te će pričestitelj pripaziti da se

posvećena hostija konzumira odmah, odnosno da se ne odnosi s mjesta pričešćivanja.

Svećenici su obvezni brinuti se za urednost svetohraništa, izvana i iznutra, kao i da se redovito izmjenjuju posvećene hostije u ciboriju (kan. 939).

4. Pomirenje

Vjernike valja neprestano poticati na čestu svetu ispovijed, a u crkvi treba biti istaknuta obavijest kada se u dotičnoj crkvi redovito ispovijeda.

U pastirsku skrb župnika kao vlastitog pastira povjerene mu zajednice spada da bude dovoljno vremena na raspolaganju svojim župljanima za svetu ispovijed.

Ako to još nije slučaj, ispovjedaonice će se tako urediti da budu prikladne za slavljenje sakramenta ispovijedi te neka se ne koriste u druge svrhe.

Uvijek je potrebno poštivati anonimnost i dostojanstvo pokornika pa se ispovijedi neće obavljati izvan ispovjedaonice, osim ako za to ima opravdanog razloga (kan. 964, § 3).

Neka svećenici ovaj sakrament slave u liturgijskoj odjeći, kako je predviđeno u *Direktoriju za pastoral sakramenata u župnoj zajednici* Hrvatske biskupske konferencije (Zagreb, 2008.), br. 158.

5. Bolesničko pomazanje

U raznim prigodama i različitim načinima (katehezom, putem župnog listića i sl.) vjernike je potrebno poučavati o izvornom značenju ovog sakramenta kako bi se izbjeglo njegovo krivo poimanje.

Od vremena do vremena treba upriličiti slavlje euharistije za bolesne unutar kojih se bolesnima može podijeliti bolesničko pomazanje držeći se kanonskih propisa i uvjeta za dijeljenje i primanje ovog sakramenta (usp. kann. 1002; 1004-1007), posebno kod skupnih slavlja.

Prigodom slavlja sakramenta bolesničkog pomazanja u krugu obitelji, uz bolesnika, treba pozvati i cijelu obitelj na sudjelovanje u molitvi.

Nakon što biskup u katedrali na Veliki četvrtak blagoslovi bolesničko ulje, svećenik će se redovito pobrinuti oko zamjene ulja u posudici u kojoj čuva ulje bolesničkog pomazanja, a prigodom podjele ovog sakramenta imat će dovoljnu količinu ulja, kao i uredan i čist pribor za bolesničko pomazanje.

6. Sveti red

U slavlju ovog sakramenta valja se pridržavati općih smjernica i načela iz ovog dokumenta, kao i općih crkvenih i liturgijskih propisa, o čemu će voditi računa oni koji su uključeni u pripremu i organizaciju ređenja u suradnji s biskupom, djelatijem ovog sakramenta.

7. Ženidba

Svećenik zaručnike redovito upućuje na Tečaj pripreme za brak.

U neposrednoj i liturgijskoj pripremi na sakrament ženidbe neka zaručnici između ostalog budu poučeni i o slijedećem:

- crkva nije tek običan prostor koji zaručnicima stoji na raspolaganje za vjenčanje nego je crkva nadasve sakralni prostor i mjesto susreta s Bogom, pa je zato potrebno da se za vrijeme sakramenta ženidbe i zaručnici i njihovi uzvanici dolično u njoj ponašaju;

- zaručnike, a po njima i ostale njihove uzvanike, dobro je u pripremi upozoriti na dolično i prikladno odijevanje primijenjeno obredu vjenčanja;

- ne treba propustiti zaručnike potaknuti da se nakon vjenčanja uključe u redoviti život župne zajednice, u liturgijske čine, katehetske susrete, blagoslov obitelji te ostale oblike obiteljskog pastoralaja;

- ukoliko zaručnici nakon sklapanja ženidbe namjeravaju ostati u župi vjenčanja, neka se župnik pobrine da od zaručnika pribavi sve potrebne podatke potrebne upis u knjigu Stanja duša (anagrafe).

- zaručnike treba upoznati i s taksama vezanima za ovo slavlje, ne prešutjevši ni običaj da prigodom vjenčanja mogu svojim darom doprinijeti za crkvu ili za održavanje svoga svećenika;

- dužnost je svećenika da zaručnike, ukoliko ostaju živjeti na terenu Krčke biskupije, upozna i s godišnjim obiteljskim darom (tzv. «samopomoć») u visini dviju misnih intencija;

Prigodom samog obreda vjenčanja neka se poštuju slijedeće smjernice:

- prigodom ulaska i izlaska iz crkve svatovi trebaju poštivati sabranost i šutnju primjerenu sakralnom prostoru;

- svećenik će dočekati mladence kod ulaza u crkvu ili kod oltara

- ako je negdje običaj davanja poljupca roditeljima pri ulazu u crkvu ili samih mladenaca nakon obreda vjenčanja, neka taj čin bude dostojanstven, međutim neka se nigdje ne uvodi kao novina;

- budući da obredom nije predviđeno potpisivanje zapisnika o vjenčanju na oltaru, to će se na prikladan način izvršiti na nekom stoliću koji je smješten u svetištu ili u pobožnoj kapeli ili u sakristiji;

- ako je običaj, sudionici slavlja će novim ženidbenim drugovima čestitati na način koji priliči liturgijskom prostoru i na prikladnom mjestu u crkvi, ali ipak ne u samom svetištu;

- u prigodi izlaska mladenaca iz crkve sve je češća praksa na mladence bacati rižu, pa bi tijekom pripreme slavlja bilo potrebno s mladencima porazgovarati i o tome; naime, kada oni i uzvanici nakon slavlja napuste crkveni prostor, za njima isti može ostati neuredan, zbog čega bi mladenci trebali pronaći osobu zaduženu da počisti ispred crkve ili u crkvi.

V. Crkveni sprovod

Na rodbinu pokojnika spada da sa župnikom dogovori mjesto, vrijeme i način odvijanja sprovodnih obreda, a na župnika da se pobrine kako bi se zvonom oglasila smrt pokojnika te za ostalo što spada na liturgijsku pripremu kršćanskog sprovoda.

Osim što će iskazati svoje kršćansko suosjećanje i žalost zbog smrti člana obitelji, svećenik će tom prigodom obitelj pokojnika podsjetiti da su molitva i sv. misa ono najviše i najbolje što možemo učiniti za pokojne. Zato će svećenik tom prigodom ponuditi i ispovijed članovima obitelji i rodbini pokojnika da bi na sprovodnoj misi oni, ali i ostali vjernici, mogli pristupiti svetoj pričesti.

Sam obred neka se vrši prema običaju mjesta, ali najbolje tako da se sv. misa slavi uz prisutnost pokojnikova tijela, a potom se izvrši ukop na groblju.

Uz lijes pokojnika za vrijeme sprovodne sv. mise postaviti će se upaljena uskrсна svijeća (koja treba biti uvijek uredna i spremna za uporabu), pa tada ne bi bilo potrebno uz lijes paliti i druge svijeće.

U crkvi je za vrijeme kršćanskog sprovoda potrebno predvidjeti adekvatno mjesto za cvjetne aranžmane složene u tzv. krune ili vijence. Svakako će se izbjegavati da se krune ili vijenci postavljaju uz oltar ili na pričesnu ogradu zbog toga da ne zaklanjaju pogled prema oltaru ili onemogućavaju nesmetano odvijanje liturgije.

Rodbinu pokojnika i sve vjernike potaknut će se da umjesto vijenaca i cvijeća svoj novčani dar mogu dati za crkvu, za Caritas ili za slavljenje svetih misa za dotičnog pokojnika. Prigodom sprovodnih obreda svećenik će uputiti riječi zahvale za primljene darove u spomenute svrhe, ali pritom neće navoditi imena pojedinih darovatelja.

Broj: 356/2011.

Krk, 17. lipnja 2011.

Odobravam i potvrđujem gornje Smjernice za dolično uređenje liturgijskih slavlja i određujem da se s današnjim danom počnu primjenjivati na području Biskupije Krk.

BISKUP:

✠ Valter, v. r.

Broj: 355/2011.

Krk, 01. lipnja 2011.

ODLUKA O OSNIVANJU UREDA ZA CRKVENU UMJETNOST I KULTURNA DOBRA

S nakanom da se još više potakne poznavanje, čuvanje, vrednovanje i promicanje crkvene umjetnosti i kulturnih dobara u Biskupiji Krk ovom odlukom dokidam dosadašnju Komisiju za svetu umjetnost i kulturna dobra te u smislu kan. 469 osnivam

**URED ZA CRKVENU UMJETNOST
I KULTURNA DOBRA.**

Zadaci novoosnovanog Ureda za crkvenu umjetnost i kulturna dobra biti će vezani za asistenciju dijecezanskom biskupu, Biskupskom ordinarijatu i ostalim biskupijskim tijelima oko svega onoga što se tiče poznavanja, čuvanja, vrednovanja i promicanja umjetničkih i kulturnih dobara, te oko brige za uređenje i ispravno korištenje liturgijskog prostora.

Ured će kontaktirati i surađivati s mjerdavnim civilnim ustanovama koje se brinu za vrednovanje i čuvanje kulturnih dobara te će se, uz pomoć suradnika kojima su povjereni pojedini resori, brinuti za arhive, biblioteke, muzeje i arheološka nalazišta koji su u vlasništvu Biskupije Krk. Također će se brinuti za crkveni prostor i glazbu te davati

smjernice i prema propisima Crkve dozvoljavati korištenje crkvenih prostora za izvođenje glazbenih programa.

U tom smislu Ured se ustrojava tako da ima tri Odjela:

1. ODJEL ZA ARHIVE I KNJIŽNICE
2. ODJEL ZA CRKVENU GLAZBU I GLAZBENU BAŠTINU
3. ODJEL ZA CRKVENI PROSTOR, MUZEJE I ARHEOLOGIJU

Na čelu Ureda stoji PREDSTOJNIK koji ravna cjelokupnom djelatnošću, a na čelu svakoga od tri Odjela postavlja se VODITELJ ODJELA. Rad Ureda i njegovih Odjela koordinira VODITELJ UREDA. Sve djelatnike Ureda prema kan. 470 imenuje svojom odlukom dijecezanski biskup.

Ured za crkvenu umjetnost i kulturna dobra ima sjedište pri Biskupskom ordinarijatu u Krku, ul. Antuna Mahnića 18.

BISKUP:

✠ Valter, v. r.

Broj: 357/2011.

Krk, 17. lipnja 2011.

UMIROVLJENJE ŽUPNIKA

Župnička služba može prestati na razne načine: uklanjanjem; premještanjem koje prema pravnoj odredbi izvrši dijecezanski biskup; odreknućem koje zbog opravdanog razloga preda sam župnik i, da bi bilo valjano, prihvati isti biskup; istekom vremena ako je župnik bio postavljen na određeno vrijeme (usp. kan. 538, § 1).

Među opravdane razloge za odreknuće uzima se i *navršena životna dob* prema kan.

538, § 3 koji glasi: «Župnik se poziva da preda, pošto navrší sedamdeset pet godina života, odreknuće od službe dijecezanskom biskupu, koji neka, pošto razmotri sve okolnosti osoba i mjesta, odluči o prihvaćanju ili odgađanju odreknuća; dijecezanski biskup treba da se pobrine za dolično uzdržavanje i stanovanje onoga koji se odrekao, držeći se odredaba koje je donijela biskupska konferencija».

Hrvatska biskupska konferencija je s tim u svezi 12. listopada 1994. donijela dopunsku odredbu koja glasi: «Umirovljeni župnici imaju pravo na dolično uzdržavanje i mirovinu iz zajedničkog fonda biskupije. Ako o toj stvari nije drugačije uređeno, neka se u pojedinim biskupijama ustanovi zasebni fond iz kojeg će dijecezanski biskup moći udovoljavati obvezama prema umirovljenim župnicima u smislu kan. 538, § 3».

Izvor te kanonske odredbe je koncilski dekret o pastirskoj službi biskupa u Crkvi *Christus Dominus*, br. 31: «Župnici, koji su zbog poodmakle dobi ili kojega drugoga ozbiljnog razloga spriječeni u pravilnom i plodonosnom vršenju službe, usrdno se umoljavaju da se sami od svoje volje ili na biskupov poziv odreknu svoje službe. Biskup se, pak, treba pobrinuti za dolično uzdržavanje onih koji su se odrekli službe».

Što se tiče odreknuća od župničke službe zbog navršene životne dobi u smislu kan. 538, § 3 daju se sljedeća pojašnjenja:

Župnik koji je navršio 75 godina života, kako glasi kanonska odredba, «se poziva» da dijecezanskom biskupu preda odreknuće od svoje službe. Taj poziv, koji je na Koncilu izražen riječima «usrdno se umoljavaju [župnici]», treba shvatiti kao preporuku i poticaj, a ne kao obvezu jer bi inače Zakonik to izričito naveo. To je odreknuće zato uvijek stvar osobne volje i uvidavnosti svakog pojedinog svećenika.

Dijecezanski biskup, koji od župnika primi odreknuće od službe zbog navršene životne dobi, donosi odluku hoće li odreknuće *prihvatiti* ili *odgoditi*. Pritom valja imati na umu kan. 189, § 3, koji određuje da odreknuće koje zahtijeva prihvaćanje ostaje bez ikakve snage, osim ako se prihvati u roku od tri mjeseca. Biskup dakle *nije obvezan* prihvatiti odreknuće, samim time što je ono predano i zbog same činjenice da je netko navršio 75 godina života, nego ga može odgoditi. To izričekom navodi Direktorij za pastoralnu službu biskupa *Apostolorum Successores* Kongregacije za biskupe od 22.

veljače 2004.: «Odreknue župnika, također i ono zbog 75 godina života, ne mora biti automatski prihvaćeno, nego treba pažljivo prosuditi dobro zajednice i okolnosti župnika koji se odriče. Već prema slučaju, biskup može povjeriti župniku koji se odrekao neku manje zahtjevnu župu» (br. 213).

Kriteriji za prihvaćanje ili odgađanje odreknuća su dakle prema kanonskoj odredbi «okolnosti osoba i mjesta».

U okolnosti *osoba* spada osobito zdravstveno stanje svećenika. Ako je neki svećenik i nakon navršene 75. godine života u relativno dobrom zdravstvenom stanju, psihičkom i fizičkom, tako da bez većih poteškoća može nastaviti svoju župničku službu, biskup može odgoditi odreknuće za još neko vrijeme; ili mu može dodijeliti neku drugu službu sukladno njegovim godinama i sposobnostima. Crkva naime poziva i potiče pastire Božjeg naroda da se velikodušno daruju za njegovo dobro (a vrhunsko je dobro spasenje duša) dokle god to mogu. U svom posljednjem *Pismu svećenicima za Veliki četvrtak 2005.* blaženi papa Ivan Pavao II. je ustvrdio: «Svećenik je onaj tko, unatoč godinama, zrači mladošću, tako da njome tako reći 'zarazi' osobe koje susreće na svom putu. Njegova je tajna u 'zanosu' kojim živi za Krista. Sveti Pavao je govorio: 'Za mene je živjeti Krist' (Fil 1,21)» (br. 7).

U okolnosti *mjesta* pak spada veličina i zahtjevnost župe, pa zato ako je župa manja i zahtijeva manje napora, može je na zadovoljavajući način voditi i stariji župnik ako mu to dopuštaju osobne okolnosti. Kao što je poznato, takvih primjera smo, hvala Bogu, redovito imali i imamo u našoj biskupiji što nam je svima na poticaj i primjer.

Umirovljenje župnika je dakle *nadasve osobno* pitanje koje traži posebno razborito, promišljeno i uvidavno postupanje kako sa strane zainteresiranog svećenika tako i sa strane dijecezanskog biskupa. U toj stvari zato ne može biti automatizma ni uopćavanja nego se svakom pojedinačnom slučaju, to jest svakom svećeniku pristupa zasebno

imajući u vidu učenje i smjernice Crkve. Krčki su biskupi uvijek tako postupali, pa će

se takva praksa nastaviti i ubuduće jer je ne samo neupitna nego i kanonski potpuno ispravna.

BISKUP:

✠ Valter, v. r.

Broj: 358/2011.

Krk, 17. lipnja 2011.

MJESEC LIPANJ

U mjesecu lipnju, na biskupijskoj razini, na njegovom početku je svetkovina našeg nebeskog zaštitnika sv. Kvirina. Uz svetkovinu Tijelova, svetkovinu Presvetog Srca Isusova koja ove godine pada na prvi dan srpnja i radi koje je čitav mjesec lipanj posvećen Srcu Isusovu, svetkovinu svetih apostolskih prvaka Petra i Pavla i proslave svetaca kojima je spomen u ovom mjesecu a mnoge ih župe slave kao svoje zaštitnike, vidljivo je da je cijeli mjesec lipanj bremenit raznim duhovnim događanjima.

On je tradicionalno obilježen i pobožnošću Srca Isusova koja je u našoj biskupiji bila prilično uhodana i prakticirana. Nije više onako intenzivna, ali nas ovaj mjesec uvijek iznova poziva da i nama sa-

mima kao i našim vjernicima posvješćujemo i produbljujemo ovu pobožnost.

Sveti Otac je blagdan Srca Isusova izabrao kao dan naše svećeničke duhovnosti. Već se više godina na ovaj blagdan po pastoralnim područjima organiziraju susreti i molitve svećenika. Neka tako bude i ove godine. Neka dekani na svojim pastoralnim područjima nastoje u tom smislu taj dan duhovno valorizirati.

Svakako, neka sva duhovna događanja ovog mjeseca budu utkana u molitvu i pobožnost Isusovom Srcu.

BISKUP:

✠ Valter, v. r.

Broj: 359/2011.

Krk, 17. lipnja 2011.

SVEĆENIČKI JUBILEJ SVETOG OCA

Ove se godine navršava 60. obljetnica od svećeničkog ređenja Svetog Oca Benedikta XVI. koje je bilo na svetkovinu svetih apostola Petra i Pavla, 29. lipnja 1951. godine.

Kongregacija za kler svojim dopisom od 13. svibnja 2011. poziva pojedine biskupije da se u ovoj prigodi prikaže šezdeset ura euharistijskog klanjanja za posvećenje svećenika i da se isprose od Boga nova svećenička zvanja. Kongregacija smatra da će to biti vrlo prikladan dar

Svetom Ocu prigodom ovoga njegovog svećeničkog jubileja kojim će mu svećeniци posvjedočiti svoju zahvalnost, ljubav i zajedništvo u službi koju vrši za Crkvu.

Pozivamo stoga sve naše svećenike da do svetkovine Presvetog Srca Isusova, 1. srpnja o. g., obave pred Presvetim barm jednu uru klanjanja.

BISKUP:

✠ Valter, v. r.

Broj: 360/2011.

Krk, 17. lipnja 2011.

PRESVETO SRCE ISUSOVO – DAN SVEĆENIČKOG POSVEĆENJA

I ove godine ćemo Svetkovinu Presvetog Srca Isusova iskoristiti za naš duhovni rast i naše svećeničko posvećenje. Stoga pozivam svu braću svećenike i redovnike s otoka Krka da se u petak 1. srpnja nađemo kod oo. Trećoredaca na Glavotoku na prijepodnevnoj duhovnoj obnovi sa sljedećim programom:

- 09.00 sati: Duhovni nagovor
 - Vedran Kirinčić, biskupov tajnik;
- 10.00 sati: Prigoda za sakramentalnu ispovijed;
- 10.30 sati: Euharistijsko klanjanje;
- 11.30 sati: Koncelebrirana sv. misa koju predvodi o. Biskup;
- 12.30 sati: Zajednički ručak.

Molimo svećenike da ponesu albu i što-lu. Zbog organizacije susreta potrebno nam je znati broj svećenika i redovnika koji će sudjelovati na Danu svećeničkog posvećenja. Pretpostavljamo da će svi svećenici i redovnici koji žive i djeluju na otoku Krku sudjelovati na ovom Danu. Ukoliko netko zbog objektivnih razloga neće moći sudjelovati, neka to javi Ordinarijatu najkasnije do 26. lipnja.

Pozivam dekane sa pastoralnih područja Cresa, Lošinja i Raba da na blagdan Presvetog Srca Isusova i oni organiziraju duhovni program i okupljanje svih svećenika sa spomenutih područja.

BISKUP:

✠ Valter, v. r.

Broj: 361/2011.

Krk, 17. lipnja 2011.

SLOVENSKO – HRVATSKO HODOČAŠĆE

Ove će godine slovensko – hrvatsko hodočašće biti u subotu, 2. srpnja. Mjesto susreta slovenskih i hrvatskih vjernika bit će na Ptujskoj gori, u bazilici Marije Zavetnice. Moto hodočašća je «Marija, naša kraljica».

U 9.30 sati bit će prigodni program za hodočasnike

U 11 sati bit će svečana misa koju će predvoditi mariborski nadbiskup mons.

Marjan Turnšek, a propovijedat će varaždinski biskup mons. Josip Mrzljak.

Naša biskupija nije u mogućnosti organizirano poći na ovo hodočašće, ali će biti pohvalno da barem netko od svećenika odluči hodočastiti i da animira vjernike za ovo hodočašće.

BISKUP:

✠ Valter, v. r.

Broj: 362/2011.

Krk, 17. lipnja 2011.

PRIJAVA NOVIH SVEĆENIČKIH KANDIDATA

Po završetku osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja mladi se opredjeljuju za određeni životni poziv. Ukoliko u nekim župama ima kandidata za svećenički poziv treba ih prijaviti Biskupskom ordinarijatu do dolje navedenih datuma.

Uvjeti za prijem u Sjemenište i upis u školu su sljedeći:

- svjedodžba VII. i VIII. razreda
- rodni list
- domovnica
- prijava za natječaj (dobiva se u školi)
- krsni list
- potvrda o krizmi ukoliko nije upisana u krsnom listu
- vjenčani list crkvenog vjenčanja roditelja
- liječničko uvjerenje
- molba za prijem (vlastoručno napisana)
- preporuka župnika
- potpisana izjava roditelja o suglasnosti s izborom zvanja svoga sina i njegovim odlaskom u sjemenište.

Za ostale pojedinosti vezane uz prijavu upućujemo vas na tekstove objavljene u *Službenom vjesniku* broj 4/2007: «Izvještaj sa susreta biskupa u sjemeništu 'Zmajević'»

(str. 83), «Pismo Rektora sjemeništa 'Zmajević' župnicima» (str. 84) i «Formular izjave roditelja» (str. 85)

Imena kandidata za Sjemenište treba javiti ovom Ordinarijatu do 20. lipnja 2011.

Uvjeti za prijem u Bogosloviju i upis na Teologiju su sljedeći:

- Rodni list
- Krsni list
- Domovnica
- Svjedodžba svih razreda srednje škole
- Svjedodžba o završnom ispitu (maturi)
- Liječničko uvjerenje
- Molba kandidata za prijem (vlastoručno napisana)

Ovim dokumentima Župnik treba priložiti i svoje mišljenje o prikladnosti kandidata.

Kandidate za Bogosloviju treba javiti ovom Ordinarijatu do 10. srpnja 2011., a navedene dokumente dostaviti čim prije nakon toga datuma.

BISKUP:

✠ Valter, v. r.

Broj: 363/2011.

Krk, 17. lipnja 2011.

ISPITI ZA ISPOVJEDNU OVLAST

U smislu kan. 970 i naših dijecezanskih propisa ove su godine dužni pristupiti ispitu za ispovjednu ovlast sljedeći svećenici: Marin Dašek, Marin Hendrih, Renato Kučić i Luka Paljević.

Ispit će se održati u Biskupskom dvoru u Krku u srijedu, 6. srpnja u 09.30 sati.

Neka svećenici temeljito prouče materijale koji se odnose na sakrament Pokore (Pomirenja) iz dogmatike, moralke, crkve-

nog prava, pastorala i liturgike. Podsjećamo ih da donesu sa sobom dokument o ovlasti za ispovijedanje (tzv. pagelu).

U slučaju da nekome od njih u međuvremenu istekne ovlast ispovijedanja, ista se produžuje do dana ispita.

BISKUP:

✠ Valter, v. r.

Broj: 364/2011.

Krk, 17. lipnja 2011.

LJETOVANJE SJEMENIŠTARACA I BOGOSLOVA

Ovogodišnje ljetovanje sjemeništara i bogoslova bit će u «Oazi Kraljice mira» u župi Krk i trajat će od ponedjeljka 25. srpnja do nedjelje 31. srpnja, uključivo. Sjemeništarci i bogoslovi, kao i novoprijavljeni kandidati, okupit će se u Oazi u ponedjeljak prije podne u 10.00 sati. Ljetovanje završava nakon ručka u nedjelju 1. kolovoza.

Sjemeništarci i bogoslovi moći će detaljnije informacije dobiti od vlč. Luke Paljevića, koji će voditi njihovo ovogodišnje ljetovanje.

BISKUP:

✠ Valter, v. r.

Broj: 365/2011.

Krk, 17. lipnja 2011.

DUHOVNE VJEŽBE SVEĆENIKA

Duhovne vježbe za svećenike održat će se u dva turnusa:

Prvi turnus: od utorka 23. kolovoza o podne do petka 26. kolovoza o podne u Franjevačkom samostanu na Košljunu.

Drugi turnus: od ponedjeljka 29. kolovoza o podne do četvrtka 1. rujna o podne u samostanu oo. Karmelićana u Krku.

Voditelj ovogodišnjih duhovnih vježbi bit će prof. dr. Mihály Szentmártoni, DI.

Svećenici koji sudjeluju na duhovnim vježbama neka budu na mjestu njihova održavanja najkasnije do 11.30 sati određenoga dana, kako bi se na vrijeme smjestili po sobama i mogli sudjelovati na zajedničkom

objedu. Isto tako, mole se svećenici da na vrijeme odluče i međusobno se dogovore na kojem će turnusu sudjelovati, kako ne bi bilo poteškoća oko zamjena na službi u župama. Svoje će sudjelovanje, također na vrijeme, svećenici prijaviti ovom Ordinarijatu. Ovo je važno jer je broj sudionika na drugom turnusu ograničen. Mole se svećenici da se za duhovne vježbe pripremaju duhovno te da na njih odu i da u njima sudjeluju u sabrnosti i tišini.

BISKUP:

✠ Valter, v. r.

DIJECEZANSKA KRONIKA I OBAVIJESTI

O. BISKUP JE:

Travanj

13. moderirao plenarni preduskrasni svećenički sastanak u Krku;
 - uvečer misio i održao korizmenu propovijed u Vrbniku;
14. susreo se sa krizmanicima i njihovim roditeljima u Korniću;
15. u Martinšćici obavio posvetu novoga kamenog oltara u obnovljenoj župnoj crkvi;
16. misio u katedrali prigodom godišnjeg hodočašća djece na Mahnićev grob i tom prigodom podijelio akolitat K. Krajnoviću, S. Španjiću i J. Vidasu;
17. na Maslinsku nedjelju predvodio procesiju i svečanu misu u katedrali;
 - navečer sudjelovao na zaključnoj uru svečanog klanjanja;
18. sudjelovao na zaključnom satu klanjanja;
20. ponovno se susreo sa krizmanicama u Korniću;
 - navečer se susreo s katekumenima i održao katehezu;
21. slavio sv. misu Krizme i navečer misu Večere Gospodnje;
22. predvodio obrede Velikog petka s procesijom po gradu Krku;
23. slavio Vazmeno bdijenje i podijelio sakramente kršćanske inicijacije devetorici katekumena;
24. slavio u katedrali svečanu misu Vazmene svetkovine;
 - navečer predvodio svečanu Večernju;
25. podijelio sakrament svete potvrde u Korniću;
26. održao konzistorij;
27. u pratnji mons. Nikole Radića pogledao novouređenu župnu crkvu u Risiki;
28. u hotelu «Malin» u Malinskoj sudjelovao na otvaranju 45. kongresa međunarodne

federacije centara priprave za brak (FICPM) i pozdravio sudionike;

30. u katedrali misio za sudionike međunarodnog kongresa FICPM i otputovao za Rab;

Svibanj

1. predvodio godišnje hodočašće rapskih župa u župnu crkvu u Rabu;
 - sastao se sa svećenicima otoka Raba i osvrnuo na protekle pastirske pohode župa toga otoka;
3. u Nuncijaturi u Zagrebu sudjelovao na sastanku s papinim ceremonijarom mons. Marinijem;
6. susreo se s krizmanicima u Puntu;
7. susreo se sa roditeljima i kumovima krizmanika u Puntu i istoga dana sudjelovao na prezentaciji CD-a *Starohrvatska misa iz Punta na otoku Krku*;
8. podijelio sakrament sv. potvrde u Puntu i Staroj Baški;
9. susreo se s ovogodišnjim odraslim novokršćenicima;
10. misio u crkvi Majke Božje od zdravlja u Krku;
11. održao u Zagrebu sastanak Pododbora za pripremu Papina dolaska;
14. u Malom Lošinju susreo se s krizmanicima, njihovim roditeljima i kumovima te katekumenima podijelio sakramente kršćanske inicijacije i blagoslovio novi kip anđela koji će biti postavljen na zvoniku;
15. u Malom Lošinju podijelio sakrament sv. potvrde;
18. susreo se s krizmanicima u Krku;
20. susreo se s krizmanicima, njihovim kumovima i roditeljima u Vrhu;

21. u Mariji Bistrici misio za hodočasnike – članove Molitvenih vijenaca Kraljice obitelji;
22. podijelio sakrament sv. potvrde u Vrhu;
23. – 26. sudjelovao u Rimu kao delegat HBK na generalnom zasjedanju Talijanske biskupske konferencije;
27. susreo se u Linardićima i Poljicima sa krizmanicima, njihovim roditeljima i kumovima;
29. podijelio sakrament sv. potvrde u Linardićima i Poljicima;

Lipanj

3. otputovao u Zagreb;
4. i 5. bio na dočeku Svetog Oca u Zagrebu, sudjelovao na susretu u Hrvatskom narodnom kazalištu, na susretu s mladima na Trgu bana Jelačića te na susretu obitelji na hipodromu. Bio sa svim biskupima na ručku sa Svetim Ocem i u zagrebačkoj katedrali na susretu sa svećenicima, redovnicima, redovnicama, bogoslovima i sjemeništarcima te zajedno s drugim biskupima otpratio Svetog Oca u zračnu luku.
9. sudjelovao na Teologiji u Rijeci na zaključku akademske godine, koncelebrirao na svetoj misi zahvalnici i sudjelovao na 2. redovitoj sjednici nastavničko-suradničkog zbora Teologije;
10. predsjedao sastanku predstojnika Katehetskog ureda i vjeroučitelja laika otoka Krka;
 - održao susret s roditeljima i krizmanicima župe Krk;
11. sudjelovao u Krku na sastanku vodstva Pokreta za život;
12. na svečanom Duhovskom misnom slavlju u katedrali podijelio sakrament svete potvrde i poslije podne slavio svečanu večernju;
13. blagoslovio kapelu s novim oltarom i svetohraništem u Domu za starije i ne-moćne osobe u Krku;
15. sudjelovao u Rijeci na sastanku za organizaciju ovogodišnjeg Teološko - pastoralnog tjedna za svećenike Riječke metropolije;
 - sudjelovao u Rijeci na proslavi zaštitnika sv. Vida.

<p>Izdaje: BISKUPSKI ORDINARIJAT KRK, Biskupa Antuna Mahnića 18, HR-51500 KRK tel. 051/221-018; fax. 051/221-483; e-mail: bisk.ordinarijat.krk@ri.t-com.hr</p> <p>Odgovara: mons. Valter Župan, biskup</p> <p>Uredili: A. Valković, I. Žužić</p>
--

SADRŽAJ 3/2011.

POSJET SVETOG OCA BENEDIKTA XVI. HRVATSKOJ I PRVI NACIONALNI SUSRET HRVATSKIH KATOLIČKIH OBITELJI (Zagreb, 4. i 5. lipnja 2011.).....	85
Sveti Otac Benedikt XVI. na putu prema Hrvatskoj.....	86
Dolazak Svetog Oca Benedikta XVI. u Hrvatsku 4. lipnja.....	86
Posjet pape Benedikta XVI. predsjedniku R Hrvatske Ivi Josipoviću.....	88
Papin susret s premijerkom Jadrankom Kosor	88
Susret pape Benedikta XVI. s osobama iz javnog života u Hrvatskom narodnom kazalištu	88
Molitveno bdijenje i susret Svetog Oca s mladima na Trgu bana Jelačića.....	92
Svečano euharistijsko slavlje i prvi Nacionalni susret	
Hrvatskih katoličkih obitelji na hipodromu u Zagrebu 5. lipnja.....	96
Slavlje druge Večernje sa Svetim Ocem u zagrebačkoj katedrali.....	103
Papin posjet kardinalu Josipu Bozaniću u Nadbiskupskome dvoru u Zagrebu	107
Završetak apostolskog pohoda pape Benedikta XVI. Hrvatskoj	108
Pastoralna priprema obitelji u Biskupiji Krk za prvi Nacionalni susret	
hrvatskih katoličkih obitelji i susret sa Svetim Ocem.....	109
Intervjui koje je dao mons. Valter Župan	110
Zahvala	110
DOKUMENTI.....	111
Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski misijski dan 2011.....	111
Poruka za Nedjelju turizma 2011. (29. svibnja 2011.).....	113
ODREDBE BISKUPSKOG ORDINARIJATA	115
Izbor članova Biskupijskog pastoralnog vijeća.....	115
Statut Biskupijskog pastoralnog	115
Smjernice za dolično uređenje liturgijskih slavlja	117
Odluka o osnivanju Ureda za crkvenu umjetnost i kulturna dobra.....	124
Umirovljenje župnika.....	124
Mjesec lipanj	126
Svećenički jubilej Svetog Oca	126
Presveto Srce Isusovo – Dan svećeničkog posvećenja	127
Slovensko – hrvatsko hodočašće.....	127
Prijava novih svećeničkih kandidata	128
Ispiti za ispovjednu ovlast.....	128
Ljetovanje sjemeništara i bogoslova.....	129
Duhovne vježbe svećenika.....	129
DIJECEZANSKA KRONIKA I OBAVIJESTI.....	130
O. Biskup.....	130